

1. Kansen voor alle kinderen
2. Experimenten met de Participatiewet
3. Verdeelmodel bijstandsbudgetten 2016 en 2017
4. Vangnetuitkeringen over 2016 en 2017
5. Eindheffing bij omzetting renteloze lening Bbz
6. Vaststelling macronorm baten kapitaalverstrekking Bbz voor het jaar 2017
7. Wijzigingen Participatiewet ivm verplichten beschut werk en openstellen Praktijkroute
8. Kennisdocument ondersteuning mensen met arbeidsbeperkingen vanuit de Participatiewet, instrumenten en financiering
9. Aanmelding van Wsw'ers bij Panteia in verband met opname in doelgroepregister
10. Wet stroomlijning loonkostensubsidie Participatiewet gepubliceerd in het Staatsblad
11. Loonkostensubsidie en BBL-traject
12. Vaststelling periodiek plan tot uitvoering VN-verdrag Handicap
13. Inspectierapport en belang van adequate ondersteuning door gemeenten van mensen met een arbeidsbeperking
14. Inzet tolkvoorzieningen voor Wsw-ers
15. Individuele studietoelage
16. Regelhulp premiekortingen en lage-inkomensvoordeel (LIV)
17. Bijstand en tegemoetkoming Schadevonds Geweldsmisdrijven
18. Jaarrapport Wsw 2015
19. Oproep: Wsw-statistiek en betalende gemeente
20. Gezond en veilig werken bij re-integratietrajecten
21. €7,5 miljoen extra voor armoedebestrijding bij ouderen in de bijstand
22. Nieuw instrument voor gemeenten om bijstandsgerechtigden in de wanbetalersregeling te helpen
23. Inzet van ervaringsdeskundigen voor effectiever armoede- en schuldenbeleid
24. Integrale en preventieve aanpak armoede- en schuldenbeleid
25. Nog niet altijd individuele afweging bij toegang schuldhelpverlening
26. Rapport Armoede in Nederland 2016
27. Taskforce gegevensuitwisseling
28. Evaluatie Handhaving Sociale zekerheidswetten
29. Intrekken plicht tot opstellen verordening inzake verrekening bestuurlijke boete bij recidive (Verzamelwet 2017)
30. Aanpassing IOAW voor de situatie dat de werkloze werknemer de pensioengerechtigde leeftijd bereikt
31. Kansrijkere koppeling vergunninghouders aan gemeenten
32. Vrijwilligerswerk door asielzoekers en statushouders in 25 gemeenten
33. Handreiking vrijwilligerswerk door asielzoekers en statushouders in de opvang
34. Factsheet integratie en participatie voor gemeenten
35. Subsidieregeling Tel mee met Taal: 4,7 miljoen voor bevorderen taalvaardigheid
36. Extra impuls (€3,5 miljoen) voor regionale samenwerking GGZ en Werk & Inkomen
37. Handreiking integrale blik op zorg en re-integratie
38. Leergang Effectief en Ontwikkelingsgericht leidinggeven
39. Procedure Overstap gemeente naar andere arbeidsmarktregio
40. ESF-subsidie voor sociale innovatie
41. ESF Subsidietoets
42. Evaluatie regionale Werkbedrijven
43. Nieuwe afspraken voor de uitvoering van vermogensonderzoeken in Marokko in het kader van de Participatiewet
44. Meldingsprocedure bijstand vreemdelingen bij de IND en de gevolgen van recente arresten

Bijlage 1: Experimenten met de Participatiewet (par. 2)

1. Kansen voor alle kinderen

Op Prinsjesdag is bekendgemaakt dat er structureel €100 miljoen extra beschikbaar komt voor kinderen in armoede. €85 miljoen is beschikbaar gesteld aan gemeenten. Dit bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal kinderen dat opgroeit in een gezin met een laag inkomen. Hoeveel uw gemeente gaat ontvangen vindt u [hier](#). Daarnaast is er €14 miljoen beschikbaar voor landelijke en bovengemeentelijke initiatieven en €1 miljoen voor kinderen in Caribisch Nederland (BES).

Bestuurlijke afspraken

Op 11 november zijn de bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en de VNG getekend. Het Rijk en de VNG vinden het belangrijk dat alle kinderen in Nederland ten volle kunnen meedoen. Ook de kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Het is van belang dat de huidige inzet van middelen voor armoedebestrijding onder kinderen door gemeenten onverminderd wordt voortgezet. De extra middelen dienen als aanvullende impuls bovenop de reeds bestaande financiële middelen. In de bestuurlijke afspraken staat onder andere dat gemeenten in samenwerking met relevante fondsen en stichtingen zorgdragen voor voorzieningen in natura zodat alle kinderen kunnen meedoen op school, aan sport, cultuur en sociale activiteiten. Gemeenten zullen, om deze kinderen te bereiken, gebruikmaken van de aanwezige infrastructuur en deze optimaliseren.

In 2017 start een publiekscampagne om zowel kinderen als ouders die met armoede te maken hebben en mensen in de omgeving van deze gezinnen te informeren over het plan 'Kansen voor alle kinderen'. Het Rijk zal onder andere door middel van radiospotjes en social media aandacht vragen voor het beschikbaar gestelde geld en intermediairs informeren via nieuwsbrieven en andere netwerken. Dit gebeurt in samenwerking met de VNG, Divosa, gemeenten, fondsen en stichtingen.

Met de Bestuurlijke Afspraken worden gemeenten aangespoord om kinderen actief te betrekken bij de vormgeving van hun aanpak. Ik vind dit van groot belang en heb daarom aan Consulting Kids gevraagd om in tien gemeenten verspreid over het land kinderen mee te laten denken over de beste inzet van de extra €100 miljoen voor kinderarmoedebestrijding. De vragen die Consulting Kids aan de kinderen voorlegt zullen vooraf worden vormgegeven, samen met de gemeenten, Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, Stichting Jarige Job, het Nationaal Fonds Kinderhulp en de Kinderombudsman, zodat de antwoorden hen kunnen helpen bij een betere vormgeving van hun beleid.

Verder zijn er afspraken gemaakt om de ambities te volgen en te evalueren. Het Rijk en de VNG zullen daarnaast ter ondersteuning gemeenten en andere partijen goede voorbeelden aanreiken. Dit zal gebeuren in samenwerking met Divosa. De bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en de VNG vindt u [hier](#).

Op 11 november hebben Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, Stichting Jarige Job en Nationaal Fonds Kinderhulp een gezamenlijk aanbod gedaan aan de gemeenten. Hiermee willen de vijf partijen benadrukken dat zij zich, samen met gemeenten, extra willen inspannen om ervoor te zorgen dat er meer kinderen worden bereikt. De partijen presenteren zich hierbij als een gezamenlijke gesprekspartner voor gemeenten, zodat gemeenten één aanspreekpunt hebben. Het aanbod van partijen vindt u [hier](#). Tevens wil ik u attenderen op de brief aan de Tweede Kamer over de voortgang kansen voor alle kinderen, deze vindt u [hier](#).

Vervolgonderzoek Bureau Bartels naar gemeenten met een Kindpakket

Bureau Bartels heeft in opdracht van SZW onderzoek gedaan naar het aantal gemeenten met een Kindpakket; het onderzoek vindt u [hier](#). Dit onderzoek is uitgevoerd voordat bekend werd dat het kabinet jaarlijks €100 miljoen extra beschikbaar is gesteld voor kinderen in armoede.

Kindpakketten zijn een goed voorbeeld van in natura ondersteuning aan kinderen. Onder een Kindpakket wordt verstaan een "bundeling van voorzieningen in natura die direct ten goede komen aan kinderen in armoede". Elke gemeente vult dat anders in, maar het kan bijvoorbeeld gaan om vouchers voor zwemlessen en bonnen voor kleren en schoolspullen. Hierbij de belangrijkste conclusies uit het onderzoek:

- Op een aantal punten is een positieve ontwikkeling te zien. Het aantal gemeenten met een Kindpakket is ten opzichte van 2014 bijna verviervoudigd (van 12% in 2014 naar 44% in 2016). Er zijn ook gemeenten die conform hun decentrale bevoegdheid kiezen om kinderen in armoede op een andere manier te steunen dan middels een Kindpakket. Daarnaast is het aantal typen voorzieningen in het Kindpakket toegenomen en vrijwel elke gemeente biedt voorzieningen aan op het gebied van sport, cultuur en school maar ook vaak vervoer en basisvoorzieningen zoals kleding. Verder is het aantal gemeenten dat samenwerkt met lokale partners zoals Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, kerken en scholen ten opzichte van 2014 toegenomen. Hierdoor zijn meer kinderen in beeld en worden meer kinderen bereikt, omdat deze partners vaak al contact met de doelgroep hebben.

- Er is ook nog winst te behalen op een aantal vlakken. Namelijk in het in beeld krijgen en bereiken van kinderen. Op basis van schattingen van gemeenten zegt men gemiddeld circa 65% van de kinderen uit de doelgroep te bereiken. Het vergroten van het bereik en het tegengaan van niet-gebruik verdient dan ook extra aandacht en inzet. Een ander aandachtspunt is de betrokkenheid van kinderen bij het Kindpakket. Het onderzoek laat een lichte stijging zien van het aantal gemeenten dat kinderen actief betreft bij de vormgeving en invulling van het Kindpakket. Toch geldt dit nog maar voor 18% van de gemeenten met een Kindpakket.

In overleg met de VNG en Divosa zullen vanuit SZW goede voorbeelden worden aangereikt van gemeenten die veel kinderen bereiken en van gemeenten die er in slagen om kinderen actief te betrekken bij de vormgeving en invulling van het kindpakket.

2. Experimenten met de Participatiewet

Sinds september 2015 werken de vier initiatiegemeenten (Groningen, Tilburg, Wageningen en Utrecht) met SZW aan de totstandkoming van de mogelijkheid te experimenteren met de Participatiewet. De voorhangprocedure van het ontwerpbesluit *Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet*¹ (AMvB) bij de Staten-Generaal is afgerond. Er is één motie aangenomen die de regering oproept om gemeenten zoveel mogelijk ruimte te geven binnen de kaders van de AMvB. Het ontwerpbesluit ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Ik streef ernaar dat het besluit en de bijhorende ministeriële regeling 1 maart 2017 inwerking treden, onder voorbehoud van het advies van de Raad van State. Gemeenten kunnen formeel een verzoek indienen, nadat de AMvB inwerking is getreden. Ik waardeer het zeer dat een aantal gemeenten belangstelling heeft getoond voor deelname aan de experimenten. Deze kennisgevingen gelden niet als formele verzoeken. Aangezien diverse gemeenten geïnteresseerd zijn in de experimenten en hier vragen over stellen informeer ik u in bijlage 1. nader over de experimenten.

3. Verdeelmodel bijstandsbudgetten 2016 en 2017

Op vrijdag 30 september 2016 zijn de gemeentelijke budgetten voor 2016 (definitief) en 2017 (voorlopig) van de gebundelde uitkering van de Participatiewet (Pw) bekend gemaakt. De budgetten vindt u [hier](#).

Het definitieve macrobudget 2016 voor de gebundelde uitkering bedraagt €5.691,6 miljoen en is daarmee €73,4 miljoen hoger dan het voorlopige macrobudget 2016. Het voorlopige macrobudget 2017 voor de gebundelde uitkering bedraagt €5.807,8 miljoen. Dit is een stijging met €116,2 miljoen ten opzichte van het definitief vastgestelde macrobudget voor 2016. Deze stijging hangt samen met de instroom van de nieuwe doelgroep in de Participatiewet en de huisvesting van vergunninghouders bij gemeenten. De positieve conjunctuurontwikkeling heeft een negatief effect op de hoogte van het macrobudget voor 2017, maar per saldo is er sprake van een toename van het macrobudget ten opzichte van 2016. In september 2017 wordt het macrobudget 2017 definitief vastgesteld.

Voor het verdeelmodel 2017 is overgestapt op het gebruik van integrale gegevensbestanden van het CBS, in plaats van gegevens uit steekproeven. Onderzoeksbureau SEO Economisch Onderzoek en Atlas voor Gemeenten hebben de doorontwikkeling van het model 2017 uitgevoerd. Het proces is ingericht in overleg met de VNG. Net als bij de initiële ontwikkeling van het model en de verbeteringslag voor het model 2016 is gebruik gemaakt van een begeleidingscommissie, waarvan verschillende gemeenten, de VNG, Divosa, de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv), de ministeries van Financiën, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken onderdeel uitmaakten. Daarnaast is een expertgroep betrokken, bestaande uit prof. dr. M.A. Allers (Rijksuniversiteit Groningen, hoogleraar economie van decentrale overheden), prof. dr. B. van der Klaauw (Vrije Universiteit, hoogleraar economie), het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Rfv.

In het model is een groot aantal kenmerken opgenomen die voor de huishoudens in een gemeente de kans op bijstand bepalen. Er wordt onder meer gekeken naar leeftijd, gezinssituatie, afkomst, opleiding en gezondheid. Alleenstaande moeders met een kind tot vijf jaar hebben bijvoorbeeld een (beduidend) grotere kans op bijstand. Ook wordt rekening gehouden met de beschikbaarheid van banen in de regio. Om rekening te houden met het feit dat de bevolkingssamenstelling in een gemeente kan wijzigen zijn de gegevens die gebruikt worden in het verdeelmodel zoveel mogelijk geactualiseerd. Het overgangsregime wordt in 2017 afgebouwd naar 25% op basis van historische

¹ Kamerstukken II 2016/2017, 34352, nr. 39; deze vindt u [hier](#).

uitgaven. Om voor gemeenten inzichtelijk te maken bij welke specifieke groepen in de bijstand zij hogere of lagere aantallen laten zien dan de voorspellingen van het verdeelmodel is een rekentool beschikbaar gesteld. Dit kan gemeenten helpen in de analyse van het bijstandsbestand en biedt kansen om van elkaar te leren. De rekentool vindt u [hier](#).

4. Vangnetuitkeringen over 2016 en 2017

Op de gezamenlijke website van de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet en SZW is informatie geplaatst over de voorwaarden waaraan gemeenten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over 2016 en de wijze waarop verzoeken moeten worden ingediend bij en worden beoordeeld door de toetsingscommissie. In de Verzamelbrief van 14 juli jl. is al aangegeven dat de procedure voor de vangnetuitkering over 2016 identiek is aan die voor de vangnetuitkering over 2015. Inmiddels is de regelgeving voor 2016 gepubliceerd in het Staatsblad 2016, nr. 355 en de Staatscourant 2016, nr. 54185. Daarin is onder meer geregeld dat alleen voor 2016 geldt dat de financiële toegangseis hetzij 5% van de definitief over 2016 toegekende gebundelde uitkering bedraagt, hetzij €30 per inwoner, afhankelijk van hetgeen voor de gemeente de gunstigste toepassing is. Op de website is een tool geplaatst waarmee gemeenten kunnen bepalen welke in euro's uitgedrukte toegangseis voor hen het gunstigst is.

Hoewel gemeenten eerst in 2018 een beroep kunnen doen op een vangnetuitkering over 2017, is de informatie daarover nu reeds gepubliceerd. De belangrijkste redenen zijn dat gemeenten voldoende onderkennen dat een aanspraak over 2017 –anders dan over 2015 en 2016- wordt bezien in meerjarig perspectief, maar bovenal dat de overige eisen wezenlijk anders zijn. Volstond voor het tijdelijk vangnet dat het college het proces van tekortreductie in gang had gezet, voor de vangnetuitkering over 2017 en latere jaren geldt dat het college in het uitkeringsjaar maatregelen moet hebben getroffen om te komen tot tekortreductie. Bij de indiening van het verzoek in 2018, over 2017, moet het college kunnen verklaren dat hij in 2017 de genoemde maatregelen heeft getroffen en dient de gemeenteraad met die verklaring in te stemmen.

Gebleken is dat in de wijziging van het Besluit Participatiewet per 1 januari 2017 een technische onvolkomenheid is opgetreden in het overgangsrecht voor 2016. In het nieuwe artikel 10, tweede lid, van het besluit wordt geregeld dat wanneer een verzoek wordt ingediend door het college van een gemeente waaraan in een van de twee daaraan voorafgaande jaren een vangnetuitkering is verleend, het college dient te kunnen verklaren dat het in het uitkeringsjaar interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Deze eis is, net als de nieuwe eis om maatregelen tot tekortreductie te treffen, onlosmakelijk verbonden aan het definitieve vangnet, zoals voor het eerst gaat gelden over 2017. Daar waar in het overgangsrecht voor de initiële maatregelen is geregeld dat die niet gelden voor de vangnetuitkering over 2016, moet dit nog worden geregeld voor de verdere maatregelen die getroffen moeten zijn bij een nieuw tekort. In de loop van 2017 zal in deze ommissie worden voorzien, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2016.

5. Eindheffing bij omzetting renteloze lening Bbz

Met betrekking tot de problematiek van het 'papieren inkomen' bij personen bij wie op grond van het Besluit bijstand zelfstandigen 2004 (Bbz) de voorlopige lening ter voorziening in levensonderhoud is omgezet in bijstand om niet is op 5 juli 2016 door de staatssecretaris van Financiën, mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een brief gestuurd aan de Tweede Kamer.² Alles afwegende is gekozen voor de eindheffingsvariant als meest verkieslijke oplossing. Deze variant biedt een structurele oplossing voor het papieren inkomen en treedt op 1 januari 2017 in werking.

- Om dit te regelen wordt aan artikel 8.1 van de Uitvoeringsregeling Loonbelasting (URLB) 2011 per 1 januari 2017 een onderdeel toegevoegd. Daarin wordt krachtens artikel 31, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet LB 1964 geregeld dat omzettingen ingevolge het Bbz van in de vorm van een renteloze lening verstrekte algemene bijstand in een bedrag om niet worden aangewezen als uitkeringen van publiekrechtelijke aard. Deze uitkeringen worden buiten aanmerking gelaten in het kader van de heffing van andere belastingen of in het kader van andere wettelijke regelingen.
- Met deze aanwijzing wordt een maatregel getroffen gericht op het wegnemen c.q. beperken van de problematiek van het 'papieren inkomen' van zelfstandigen in het Bbz. Het inkomen

---

² Kamerstukken II 2015/16, 31 066, nr. 293.

van zelfstandigen die terugvallen op algemene bijstand (Bbz) en waarvan de lening door de gemeente wordt omgezet in een bedrag om niet wordt in de praktijk aangeduid als 'papierinkomen' omdat pas bij de omzetting sprake is van het fiscaal genieten van het bedrag dat eerst in de vorm van een lening is verstrekt. Door het fiscale genietingsmoment op het moment van omzetting wordt ook het toetsingsinkomen voor het recht op toeslagen pas in dat jaar beïnvloed.

- Een gemeente kan, als uitkeringsinstantie van de algemene bijstand (Bbz), besluiten om een renteloze geldlening die is verstrekt als algemene bijstand ter voorziening in het levensonderhoud om te zetten in een bedrag om niet. Tot 1 januari 2017 leidt de omzetting tot inkomen voor de betrokkene in het jaar van omzetting.
- Met ingang van 1 januari 2017 wijzigt dit en is een gemeente in zo'n geval eindheffing verschuldigd over het bedrag van de omzetting en is er geen sprake meer van inkomen voor de betrokkene. Omdat sprake is van eindheffing, maakt het bedrag van de omzetting voor de betrokkene dan geen deel uit van het toetsingsinkomen voor toeslagen. Ook heeft de omzetting dan geen effect op andere inkomensafhankelijke regelingen voor de betrokkene.

6. Vaststelling macronorm baten kapitaalverstrekking Bbz voor het jaar 2017

Met ingang van het jaar 2013 zijn de baten bijstand bedrijfskapitaal genormeerd op basis van een landelijk gemiddelde (Stct. 2012 nr. 21795, 25 oktober 2012). Dit landelijke gemiddelde, de macronorm, is vastgesteld aan de hand van de som van de baten in verband met de bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal van alle gemeenten over vijf jaren, gedeeld door de som van de lasten in verband met verleende bijstand ter voorziening in de behoefte van bedrijfskapitaal van alle gemeenten over diezelfde vijf jaren.

Uit de gemeentelijke verantwoordingen blijkt dat gemeenten relatief meer geld terugvorderen uit de verstrekte leningen. Van iedere verstrekte euro kwam vroeger slechts gemiddeld 54,9 cent aan rente en aflossing terug (baten als aandeel van de lasten over de jaren 2007 t/m 2011).

Inmiddels komt van iedere verstrekte euro nu 90,8 cent aan rente en aflossing terug (baten als aandeel van de lasten over de jaren 2011 t/m 2015). De invoering van de genormeerde baten lijkt daarmee een bijdrage te leveren aan de gestelde doelen: een beter kredietbeheer door gemeenten en meer selectiviteit bij het verstrekken van leningen.

Door toepassing van de in de Regeling financiering en verantwoording IOAW, IOAZ en Bbz 2004 opgenomen systematiek zou de macronorm voor het jaar 2017 moeten worden vastgesteld op 90,8%. De VNG heeft aandacht gevraagd voor de gevolgen van deze relatief sterke verhoging van het normpercentage voor de kredietverstrekking bedrijfskapitaal Bbz. Op het ogenblik wordt nader onderzoek gedaan naar het effect van de ingevoerde normbaten en de verschillen tussen gemeenten, zodat de lasten en baten kwalitatief en kwantitatief kunnen worden geduid.

Omdat er begrip is voor de zorgen van de VNG, is in afwachting van de onderzoeksresultaten de macronorm voor het jaar 2017 vastgesteld op 77,0%, het gemiddelde van de macronorm voor het jaar 2016 van 63,3% en het laatst gerealiseerde percentage van 90,8%.

De regeling is gepubliceerd in de Staatscourant van 9 december 2016.

7. Wijzigingen Participatiewet ivm verplichten beschut werk en openstellen Praktijkroute

Algemeen

Op 20 december is de wetswijziging in verband met **verplichten beschut werk en openstellen Praktijkroute** gepubliceerd in het Staatsblad (519); deze vindt u [hier](#). Met deze wetswijziging worden gemeenten vanaf 1 januari 2017 verplicht om beschut werkplekken te realiseren en krijgen personen de mogelijkheid zelf een beoordeling beschut werk bij het UWV aan te vragen. Ook is daarin de Praktijkroute geregeld, die toegang tot het doelgroepregister van de banenafspraken mogelijk maakt, nadat met een gevalideerde loonwaardemeting op de werkplek is vastgesteld dat iemand niet het wettelijk minimumloon (WML) kan verdienen.

Verplichten Beschut werk

Aanleiding voor de wetswijziging is de constatering van de Inspectie SZW dat het aantal beschutte werkplekken dat gemeenten realiseren ver achterblijft bij de ramingen. Een toenemend aantal gemeenten biedt in het geheel geen beschutte werkplekken aan. Door gemeenten te verplichten beschut werk aan te bieden krijgen personen die hierop zijn aangewezen daadwerkelijk perspectief te kunnen werken en daarmee in hun eigen inkomen te voorzien. Als er sprake is van een positief advies van het UWV biedt het college de betreffende persoon beschut werk aan, waarbij de

persoon in een dienstbetrekking gaat werken. Deze verplichting voor de gemeente is begrensd tot het aantal plekken waarmee in de ramingen rekening is gehouden. In een ministeriële regeling wordt het aantal beschutte werkplekken per gemeente geregeld. Op dit moment vindt hierover overleg plaats met de VNG.

Met deze wetswijziging wordt ook geregeld dat personen zelf, naast het college, de mogelijkheid hebben om een beoordeling beschut werk bij het UWV aan te vragen. Het UWV beoordeelt op basis van de reeds bestaande landelijke criteria, zoals die staan in het Besluit advisering beschut werk, of iemand tot de doelgroep beschut werk hoort. Als er meer mensen met een positief advies zijn dan een gemeente aan beschutte werkplekken beschikbaar heeft kan het zijn dat er mensen op een wachtlijst komen. De gemeente kan dan mogelijk pas in het volgende jaar een beschutte werkplek aanbieden. In de tussentijd moet de gemeente wel, in overleg met betrokken persoon, kijken wat de mogelijkheden zijn om, vooruitlopend op een beschutte werkplek, alvast ergens actief te zijn of te blijven.

Praktijkroute en overige aanpassingen van de Wet banenafspraken

De Praktijkroute houdt in dat mensen met een arbeidsbeperking uit de doelgroep van de Participatiewet, van wie op de werkplek via een gevalideerde loonwaardemethodiek is vastgesteld dat zij een loonwaarde hebben onder het wettelijk minimumloon, zonder beoordeling door het UWV in het doelgroepregister worden opgenomen. De Praktijkroute is een extra toegang tot de doelgroep banenafspraken. Om in aanmerking te komen voor de Praktijkroute moet iemand dus al aan het werk zijn bij een werkgever. Dat kan in de vorm van een dienstbetrekking, maar dat hoeft niet. Vaak begint dit in de vorm van een proefplaatsing. Zodra iemand op grond van de Praktijkroute is opgenomen in het doelgroepregister telt de baan mee voor de banenafspraken en kunnen werkgevers aanspraak maken op de no-riskpolis.

Aanspraak op premiekorting bij de Praktijkroute

De werkgever kan ook aanspraak maken op de premiekorting wanneer iemand via de Praktijkroute aan het werk is. Hierbij geldt wel de gebruikelijke voorwaarde voor toepassing van de premiekorting dat iemand (direct) uit een uitkeringssituatie komt en dus op het moment van beoordeling voor de Praktijkroute nog geen dienstbetrekking bij een werkgever is aangegaan. Het instrument premiekorting beoogt namelijk te stimuleren dat werkgevers iemand met een kwetsbare (uitkerings)positie in dienst nemen. De invloed van de Praktijkroute op het krijgen van premiekorting wordt hierna toegelicht.

Het kan zijn dat er in sommige gemeenten al mensen aan het werk zijn met loonkostensubsidie, zonder dat zij op een andere grondslag (op basis van beoordeling UWV of na aanmelding van schoolverlaters uit het voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs) tot de doelgroep van de banenafspraken behoren. Deze mensen kunnen worden opgenomen in het doelgroepregister vanaf de inwerkingtreding van de Wet. Dit betekent dat deze mensen vanaf 1 januari 2017 mee gaan tellen voor de banenafspraken en dat hun werkgevers vanaf dan ook gebruik kunnen maken van de no-riskpolis. Deze werkgevers kunnen geen aanspraak maken op de premiekorting, omdat de werknemer niet (direct) uit een uitkeringssituatie komt, maar al in een dienstbetrekking aan het werk was voor hij tot de doelgroep van de banenafspraken ging behoren. Dit geldt ook voor werkgevers die iemand, die nog niet tot de doelgroep banenafspraken behoort, in dienst hebben genomen met forfaitaire loonkostensubsidie. Op het moment dat een loonwaarde wordt vastgesteld onder het wettelijk minimumloon wordt betrokkene tot de doelgroep banenafspraken gerekend en kan de werkgever aanspraak maken op de no-riskpolis.

Overigens blijft de huidige beoordeling voor de indicatie Banenafspraken door het UWV bestaan naast de Praktijkroute. De beoordelingen zijn namelijk verschillend: om in het doelgroepregister te worden opgenomen bekijkt het UWV of iemand die nog niet werkt in staat is een drempelfunctie uit te voeren, terwijl opname in het doelgroepregister via de Praktijkroute middels een gevalideerde loonwaardemeting op de werkplek gaat.

Overige aanpassingen Wet banenafspraken

Vanaf 1 januari neemt het UWV (ex-) leerlingen van het praktijkonderwijs zonder beoordeling op in het doelgroepregister, wanneer zij daartoe bij het UWV een schriftelijk verzoek indienen. Vanaf 1 januari 2017 laat het UWV bij deze doelgroepbeoordeling ook het criterium begeleiding los. Dit betekent dat personen die met begeleiding van een jobcoach een drempelfunctie op WML-niveau kunnen uitvoeren tot de doelgroep van de banenafspraken gaan behoren. Eerder was dit nog niet het geval. Het UWV anticipeert al op beide wijzigingen vanaf 28 oktober 2016.

Belangrijk voor de uitvoerders bij gemeenten

Voor uitvoering van de Praktijkroute en het loslaten van het criterium begeleiding moeten gemeenten gebruik maken van het (reeds bestaande) digitale re-integratiebericht. Dit bericht is onderdeel van het digitaal klantdossier. Correcte en tijdige levering van gegevens via het re-integratiebericht door gemeenten aan het UWV is cruciaal voor een goede uitvoering van de Praktijkroute. Als uw gemeente het re-integratiebericht nog niet in gebruik heeft genomen kan zij contact opnemen met haar softwareleverancier of het Inlichtingenbureau. Bovendien volgt er nog een invul instructie, die de uitvoerders van gemeenten uitlegt hoe het re-integratiebericht gebruikt moet worden voor de Praktijkroute. Niet alleen via deze verzamelbrief wordt uw aandacht gevraagd voor de uitvoering van de Praktijkroute, ook wordt, samen met de programmaraad, gezorgd voor voorlichting en communicatie. Meer informatie vindt u op <http://www.samenvoordeklant.nl>.

8. Kennisdocument ondersteuning mensen met arbeidsbeperkingen vanuit de Participatiewet, instrumenten en financiering

In het kader van de ondersteuning van de uitvoering heeft het Ministerie, in samenwerking met de Programmaraad, een kennisdocument opgesteld over ondersteuning van mensen met arbeidsbeperkingen vanuit de Participatiewet, instrumenten en financiering.

Het kennisdocument vindt u op www.samenvoordeklant.nl.

Het kennisdocument is de derde in de reeks van de kennisdocumenten. De eerste ging over de banenafpraak en de tweede over beschut werk. Een belangrijke focus van het kennisdocument is de nieuwe doelgroep arbeidsbeperkten voor gemeenten. Het kennisdocument gaat uit van de wettelijke kaders en is dus feitelijke informatie voor de praktijk.

De inhoud omvat 12 hoofdstukken:

- Wie is verantwoordelijk voor ondersteuning naar regulier werk?
- Ondersteuning aan jongeren (van school naar werk)
- Inkomensondersteuning door gemeenten
- Welke instrumenten zijn er voor gemeenten qua arbeidsondersteuning?
- Loonkostensubsidie en loonwaardebepaling
- No-riskpolis
- Jobcoach/begeleiding en overige werkvoorzieningen
- Proefplaatsing en participatieplaatsen
- Fiscale instrumenten voor een werkgever
- Overige ondersteuning en dienstverlening
- Financiële middelen voor ondersteuning doelgroep Participatiewet
- Relatie met wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten

In het document worden de meest gestelde vragen beantwoord en de meest voorkomende misverstanden weggenomen. Gezien de brede scope gaat het om een omvangrijk kennisdocument. Voor het overzicht is voorin een register van vragen opgenomen.

9. Aanmelding van Wsw'ers bij Panteia in verband met opname in doelgroepregister

Van het UWV kreeg ik het signaal dat gemeenten regelmatig bij het UWV aangeven dat bepaalde mensen met een Wsw-indicatie ontbreken in het doelgroepregister. Het UWV heeft hier samen met een aantal gemeenten en Panteia onderzoek naar gedaan. Via deze weg wil ik u oproepen om voor uw gemeente na te gaan of u alle Wsw'ers voor de Wsw-statistiek heeft aangemeld bij Panteia. Dit heeft als doel dat de personen die op 31 december 2014 tot het zittend bestand van de Wsw hadden moeten behoren en op die datum een geldige indicatie hadden, geleverd worden aan Panteia. Op basis van de gegevens van Panteia zorgt het UWV voor de opname van deze mensen in het doelgroepregister.

10. Wet stroomlijning loonkostensubsidie Participatiewet gepubliceerd in het Staatsblad

Op 15 november heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel stroomlijning loonkostensubsidie Participatiewet en enkele andere wijzigingen (kamerstukken II, 2016/17, 34.514). De wet dateert van 17 november 2016 en is gepubliceerd in Staatsblad 444.

De wet is de uitwerking van bestuurlijke afspraken met de Werkkamer. Het doel van de maatregelen in de wet is de praktische uitvoering van de Participatiewet en de Wet banenafpraak verder te verbeteren. De wet bevat kort gezegd de volgende maatregelen:

- het mogelijk maken dat forfaitaire loonkostensubsidie ter hoogte van 50% van het wettelijk minimumloon gedurende (maximaal) de eerste 6 maanden van het dienstverband wordt ingezet;
- het mogelijk maken van loonkostensubsidie voor schoolverlaters van het voorgezet speciaal onderwijs (VSO), het praktijkonderwijs (PRO) en het mbo-entreeonderwijs die al enige tijd werken;
- het toestaan van een flexibele termijn voor de herbepaling van de loonwaarde van mensen met loonkostensubsidie;
- het harmoniseren van de premiekorting (mobiliteitsbonus) voor mensen met scholingsbelemmeringen met de bestaande premiekorting voor de doelgroep banenafpraak;
- een wijziging van de voortgezette werkregeling in de Wajong2010, waarmee het inkomen van de werkende Wajonger meer in lijn is met het loon van iemand die met een loonkostensubsidie op basis van de Participatiewet aan de slag is.
- Aanpassing van de berekening van de hoogte van de loonkostensubsidie Participatiewet. De kern van de aanpassing is dat niet langer het functieloon als maat wordt genomen voor de berekening van de loonwaarde, maar het wettelijk minimum(jeugd)loon. Daarmee wordt naar aanleiding van praktijksignalen een onbedoeld effect van de huidige berekeningswijze gerepareerd. De wijze waarop de evenredige arbeidsprestatie wordt vastgesteld middels een gevalideerde methode wijzigt niet. Nog steeds wordt de arbeidsprestatie uitgedrukt als een percentage van de arbeidsprestatie van een vergelijkbare medewerker zonder arbeidsbeperkingen. Dit percentage wordt echter vermenigvuldigd met het wettelijk minimum(jeugd)loon om de loonwaarde te berekenen die voor de loonkostensubsidie participatiewet van toepassing is.
- De no-riskpolis via UWV, die nu alleen beschikbaar is in de periode 2016 tot en met 2021, komt structureel beschikbaar voor de gemeentelijke doelgroep banenafpraak en nieuw beschut werk. Deze maatregel beoogt onzekerheid bij werkgevers weg te nemen om duurzame dienstverbanden aan te gaan.

Het inwerkingtredingsbesluit is 15 december jl. gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 498).

11. Loonkostensubsidie en BBL-trajecten

Vanuit enkele gemeenten kwam de vraag of loonkostensubsidie (LKS) verleend mag worden ten behoeve van MBO-leerlingen met een beperking die de beroepsbegeleide leerweg (BBL-traject) volgen. Dit betreft een combinatie van overwegend werken en daarnaast leren. Voor een BBL-opleiding is, afhankelijk van het lesniveau, minimaal 200 uur begeleide onderwijstijd (verzorgd door de school) en 610 uur beroepspraktijkvorming (bpv) vereist (zie [norm](#)).

De MBO-opleiding heeft een inspanningsverplichting om zorg te dragen voor voldoende BBL-plekken bij erkende leerwerkbedrijven, maar kan niet voorzien in loonkostensubsidie als een leerling vanwege een beperking niet het wettelijk minimum(jeugd)loon (WML) kan verdienen. Omgekeerd sluit de Participatiewet in beginsel loonkostensubsidie uit, wanneer iemand rijksbekostigd onderwijs volgt. Voor jongeren met beperkingen die geen WML kunnen verdienen kan het ontbreken van loonkostensubsidie echter tot gevolg hebben dat zij geen BBL-plek krijgen en geen opleiding kunnen afronden. Gemeenten kunnen daarom in voorkomende gevallen de mogelijkheid benutten die de Participatiewet biedt in artikel 10f om onder voorwaarden ondersteuning te bekostigen voor deze jongeren, als naar het oordeel van de gemeente een leerwerktraject geboden is om schooluitval te voorkomen en (indien mogelijk) een startkwalificatie te behalen.

Uiteraard blijft onverkort gelden dat een jongere tot de doelgroep van loonkostensubsidie moet behoren en dat ook aan de overige voorwaarden voor loonkostensubsidie moet worden voldaan. Zo moet sprake zijn van een dienstbetrekking. Of daarvan sprake is, moet door de gemeente worden beoordeeld aan de hand van alle relevante feiten en omstandigheden.

12. Vaststelling periodiek plan tot uitvoering VN-verdrag Handicap

Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking legt de rechten van mensen met een beperking op verschillende terreinen vast. Uitgangspunt is dat personen met een beperking volwaardig mee kunnen participeren in de samenleving. Het VN-verdrag richt zich voornamelijk op gelijke behandeling, gelijke toegang, eigen regie en participatie, mobiliteit, inclusief onderwijs, werk en een behoorlijke levensstandaard. Nederland heeft het VN-verdrag op 14 juni 2016 geratificeerd, waarna het Verdrag dertig dagen na de ratificatie op 14 juli 2016 in werking is getreden. Vanaf die dag moet Nederland het verdrag daadwerkelijk gaan uitvoeren.

Zo moeten gemeenten (gemeenteraden) ingevolge artikel 8d, van de Participatiewet, periodiek een plan vaststellen over de wijze, waarop het college uitvoering zal geven aan het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169). Het VN-verdrag bepaalt daarbij dat 'met en niet over' de doelgroep van het verdrag wordt gesproken.

13. Inspectierapporten en belang van adequate ondersteuning door gemeenten van jongeren met een arbeidsbeperking

Op 12 september 2016 is het rapport 'De weg naar extra banen' van de Inspectie SZW naar de Tweede Kamer gestuurd en op 5 december 2016 de vervolgrapportage van de Inspectie SZW: 'Als je ze loslaat ben je ze kwijt.' In deze Verzamelbrief wordt uw aandacht gevraagd voor de uitkomsten. In het bijzonder voor het belang van passende ondersteuning aan mensen uit de doelgroep Participatiewet met arbeidsbeperkingen, via instrumenten als loonkostensubsidie, beschut werk en jobcoach.

De rapporten van de Inspectie en mijn reactie aan de Kamer vindt u [hier](#).

Het onderzoek 'Als je ze loslaat, ben je ze kwijt' is gebaseerd op een enquête onder 89 gemeenten en groeps gesprekken met 10 centrumgemeenten, in aanwezigheid van vso- en proscholen. Deze activiteiten zijn uitgevoerd in de maanden juni en juli 2016.

De Inspectie SZW constateert dat gemeenten steeds beter bekend raken met de nieuwe doelgroep. Bij de meeste gemeenten is er sprake van een warme overdracht van de schoolverlaters van school naar gemeente. Er komen ook intensievere vormen voor van (veelal regionale) samenwerking tussen scholen en gemeenten, gericht op een structureel betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en het creëren van stages en banen voor de doelgroep. De overgrote meerderheid van de gemeenten (80 procent) heeft de jongeren in zijn gemeente vroegtijdig, veelal al op school, in beeld. Ten opzichte van de vorige rapportage van de Inspectie is er op dit punt veel werk verzet.

De rapportage van de Inspectie wijst op een aantal punten waarvoor uw aandacht wordt gevraagd:

1. andere groepen zijn minder goed in beeld, zoals schoolverlaters die niet afkomstig zijn van vso- en pro-scholen, nuggers en jongeren die na werk weer uitvallen;
2. de Inspectie wijst op een terughoudende inzet van het instrument loonkostensubsidie, met name voor jongeren met een lage arbeidsproductiviteit;
3. de Inspectie wijst ook op een terughoudend gebruik van het instrument jobcoach.

Een adequate ondersteuning van jongeren met beperkingen, met of zonder een uitkering, is van belang. Met de Inspectie SZW en Divosa ben ik van oordeel dat het uitsluiten van bepaalde instrumenten voor sommige groepen op gespannen voet staat met de Participatiewet.

De Participatiewet verplicht gemeenten om bij verordening regels te stellen om voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling evenwichtig over de gemeentelijke doelgroepen te verdelen. Ik roep gemeenten op hieraan gevolg te geven.

Ad 1. Ik benadruk het blijvend belang van een goede samenwerking in de regionale scholingsnetwerken van gemeenten, scholen, UWV, MEE en andere betrokkenen en de blijvende inzet om jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en de entreeopleiding van het mbo in beeld te houden en passende ondersteuning te bieden bij het vinden van werk. Het is daarbij van belang dat goede afstemming plaatsvindt met de regionale meld- en coördinatiefunctie van de gemeente (RMC). De RMC heeft als taak om op regionaal niveau voortijdig schoolverlaten (vsv) tegen te gaan en daarvoor afspraken te maken met het onderwijs en andere betrokken partijen. Waar mogelijk en passend bij de privacyvereisten zal de RMC de beschikking krijgen over de nog ontbrekende arbeidsmarktpositie-informatie voor de groep kwetsbare jongeren tot 23 jaar, zodat een zo volledig mogelijk beeld van deze jongeren ontstaat. Hiermee kan de RMC de jongeren monitoren en hen overdragen aan de juiste partijen, wanneer iemand hulp nodig heeft.

Er is hierbij ook samenhang met de aanpak voortijdig schoolverlaten, waar de ministers Asscher en Bussemaker zich in het kader van de Aanpak Jeugdwerkloosheid en de Vervolg aanpak Voortijdig Schoolverlaten voor inzetten. Om te komen tot een meer sluitend vangnet voor jongeren zonder startkwalificatie als gevolg van voortijdig schoolverlaten hebben de betrokken wethouders in april 2016 afspraken gemaakt over de samenwerking tussen de RMC en de dienst Werk & Inkomen. Daarnaast worden knelpunten geïnventariseerd bij het matchen op werk van jongeren zonder startkwalificatie als gevolg van een beperking en als gevolg van voortijdig schoolverlaten. Een deel van deze knelpunten kan in de praktijk worden opgelost; deze zullen worden benoemd in een nog

te ontwikkelen handreiking. Een deel van de knelpunten vraagt om bestuurlijke besluitvorming. Daarom zullen de minister van OCW en ik tijdens een werkcongres in februari 2017 in gesprek gaan met wethouders Werk en Inkomen en wethouders Onderwijs. Daar zal ook worden gemarkeerd welke knelpunten vragen om nadere analyse of politieke keuzes.

Ad 2. De inzet van een loonkostensubsidie en van een jobcoach kan een belangrijke ondersteuning vormen voor kwetsbare jongeren om een baan te vinden. Het instrument loonkostensubsidie is bedoeld om jonggehandicapten structureel aan het werk te helpen en houden bij een reguliere werkgever. De wettelijke kaders laten een ruimhartige toepassing door gemeenten toe. De financiële risico's voor gemeenten zijn beperkt, omdat de financiering verloopt via het Inkomensdeel, dat aansluit op feitelijke realisaties. Ik verwacht voor de toekomst een positief effect op de inzet van het instrument loonkostensubsidie en beschut werk, vanwege recente wetswijzigingen die per 1 januari 2017 van kracht worden: de wet stroomlijning Participatiewet en de wet Verplichten van beschut werk en Praktijkroute. Van belang daarbij is dat de no-riskpolis structureel beschikbaar komt voor mensen uit de gemeentelijke doelgroep banenafsprak en beschut werk.

Ad 3. Uit het rapport van de Inspectie SZW blijkt dat gemeenten grenzen stellen aan de inzet van de jobcoach in duur of omvang. Dit kan een risico zijn voor het duurzaam aan het werk helpen van deze doelgroep. Ik juich het toe dat de Programmaraad een handreiking op het instrument jobcoaching zal maken. De planning is dat deze in het eerste kwartaal van 2017 beschikbaar komt. Het is verder van belang de wijze van inzet van dit instrument in beeld te krijgen. In de vervolgmeting in 2017 van het ervaringsonderzoek onder gemeenten, dat onderdeel is van de monitor Participatiewet, wordt onderzocht hoe gemeenten het instrument jobcoach vormgeven. Wat betreft de jobcoach wil ik wijzen op de mogelijkheid dat gemeenten en regio's zoveel mogelijk komen tot een eenduidige inzet van een jobcoach.

De rapportage laat ook zien dat ruim de helft van de gemeenten, zeker grote gemeenten (60% van de grote gemeenten), de vier-wekenzoektermijn voor wat betreft de arbeidsondersteuning niet toepassen bij deze jongeren. Ik wil nog eens onder uw aandacht brengen dat de Participatiewet gemeenten de ruimte biedt om jongeren al tijdens de vier-wekenzoektermijn te ondersteunen. Dit is niet bij alle gemeenten bekend. Er zullen jongeren zijn die weinig tot geen ondersteuning nodig hebben, maar er zullen er ook zijn die zonder adequate ondersteuning van de gemeente na het verlaten van het onderwijs de weg naar de arbeidsmarkt of naar een vervolgopleiding niet kunnen vinden. Het is belangrijk dat gemeenten wat betreft het toepassen van de vier weken zoektijd en het aanbieden van ondersteuning vanuit hun verantwoordelijkheid de juiste individuele afweging maken. Voor jongeren met een beperking kan een continue begeleiding essentieel zijn.

Het ministerie heeft, in samenspraak met de Programmaraad, een kennisdocument opgesteld over de ondersteuning, de beschikbare instrumenten, zoals loonkostensubsidie en jobcoach, en de financiering in de Participatiewet. Het kennisdocument is te vinden op www.samenvoordeklant.nl. In dit kennisdocument wordt ook ingegaan op punten waarvan gemeenten zich blijkens de rapportage van de Inspectie nog niet altijd bewust zijn, zoals de verantwoordelijkheid voor jongeren die uitvallen uit werk met loonkostensubsidie.

14. Inzet tolkvoorzieningen voor Wsw-ers

Graag vraag ik uw aandacht voor het gebruik van tolkvoorzieningen binnen Sw-bedrijven. Uit signalen uit de praktijk komt als knelpunt naar voren dat mensen die werken in de sociale werkvoorziening deze voorziening verschillend en niet of zeer beperkt krijgen. Dat is onwenselijk, omdat dit mensen onnodig beperkt in hun mogelijkheden naar vermogen te participeren. Ik roep gemeenten en Sw-bedrijven dan ook op gebruik te maken van de mogelijkheden om mensen die aangewezen zijn op onder mee tolkvoorzieningen hiermee te ondersteunen. Vanuit de regelgeving (Wsw) bestaat er geen beperking. De subsidie die gemeenten ontvangen per Wsw-plek is bedoeld om alle kosten te dekken, dus ook een doventolk indien dat nodig is. Het UWV verzorgt de uitvoering van de voorzieningen in het werkdomein. SBCM, het A&O-fonds voor de Sw-sector, zal ter ondersteuning hiervan in de eerste maanden van 2017 goede voorbeelden bij Sw-bedrijven inventariseren, beschrijven en beschikbaar stellen.

15. Individuele studietoelage

In de Tweede Kamer is bij de behandeling van de eerste monitor van de effecten van het studievoorschot aandacht gevraagd voor de positie van studenten met een functiebeperking.

Uit de monitor van ResearchNed, die in april 2016 aan de Tweede Kamer is aangeboden en juni 2016 met de Tweede Kamer is besproken, bleek dat het aandeel studenten met een functiebeperking bij de instroom was gedaald. De onbekendheid met de individuele studietoeslag werd genoemd als mogelijke verklaring.

Hierover verwijs ik u naar de [brief](#) van de minister OCW d.d. 28 oktober 2016 aan de Tweede Kamer, waarin onder andere verslag wordt gedaan van de inventarisatie van knelpunten en de ondersteuningsmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking. Ook bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van OCW werd aandacht gevraagd voor deze groep en het instrument van de individuele studietoeslag in de Participatiewet. Zo werd bijvoorbeeld opgeroepen tot het instellen van een bandbreedte voor de hoogte van de studietoeslag om de verschillen te verkleinen. Moties hierover zijn aangehouden tot de volgende monitor komend voorjaar.

“Handicap + Studie” is als expertisecentrum een belangrijke bron van informatie voor studenten met een beperking en voor instellingen. Dit expertisecentrum krijgt in toenemende mate vragen over de individuele studietoeslag in de Participatiewet. Het betreffen niet alleen vragen van studenten en ouders, maar ook van gemeenten zelf. Ook de studentenbonden hebben aandacht gevraagd voor de problematiek van studenten met een beperking.

In dit verband heeft de minister van OCW de Tweede Kamer aangegeven dat in de verzamelbrief SZW de mogelijkheden én het belang van individuele studietoeslag als aanvullend inkomensondersteunend instrument voor studenten met een beperking nogmaals onder de aandacht van de gemeenten zal worden gebracht.

De individuele studietoeslag is per 1 januari 2015 bij amendement in de Participatiewet opgenomen; deze vindt u [hier](#). De gedachte hierachter is dat personen van wie is vastgesteld dat ze niet in staat zijn het minimumloon te verdienen een extra steuntje in de rug nodig hebben als het om studeren gaat. Volgens de toelichting op het amendement is voor deze studenten de drempel om te lenen namelijk hoger, omdat zij onzekerder zijn over hun baankansen en terugbetaalmogelijkheden later. De individuele studietoeslag is bedoeld om deze personen te stimuleren om toch de stap te zetten om naar school te gaan of een studie te gaan volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan.

De wettelijke voorwaarden om in aanmerking te komen voor een individuele studietoeslag zijn:

- 18 jaar of ouder;
- recht op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000 of recht op een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 4 van de Wtos;
- geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34;
- vastgesteld is dat belanghebbende niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Het is aan de gemeente is om –al dan niet aan de hand van een extern advies– vast te stellen of aan deze voorwaarden wordt voldaan. Voor deze regeling is in 2015 via het Gemeentefonds €6 miljoen beschikbaar gesteld, dat oploopt tot €35 miljoen per jaar structureel.

De individuele studietoeslag is weliswaar een “kanbepaling” maar kent ook een verordeningplicht. In een verordening moet in ieder geval de hoogte en de frequentie van de betaling van de individuele studietoeslag worden vastgelegd. Gemeenten hebben dus expliciet de bevoegd- en verantwoordelijkheid om studenten met een functiebeperking een individuele studietoeslag te geven om hen te ondersteunen bij het behalen van een school/studiediploma. Ik doe hierbij een beroep op de gemeentebesturen om invulling te geven aan deze bevoegd- en verantwoordelijkheid en de studenten met een beperking, al dan niet via onderwijsinstellingen in de regio, expliciet te wijzen op de mogelijkheid van het aanvragen van een individuele studietoeslag.

16.Regelhelp premiekortingen en lage-inkomensvoordeel (LIV)

Werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen, kunnen gebruik maken van verschillende fiscale voordelen zoals het lage-inkomensvoordeel (LIV) en premiekortingen. Wanneer een werkgever gebruik maakt van beide regelingen, kan het fiscale voordeel in 2017 oplopen tot € 9.000 per werknemer.

Met de regelhelp premiekortingen en LIV kunnen werkgevers eenvoudig vaststellen of ze recht hebben op het LIV en/of premiekortingen. Na het beantwoorden van maximaal acht vragen krijgt

de werkgever informatie over het recht op, de hoogte, de duur en het toepassen van het LIV en/of premiekortingen. De regelhulp premiekortingen en LIV vindt u [hier](#).

17. Bijstand en tegemoetkoming Schadefonds Geweldsmisdrijven

Omdat in voorkomende gevallen ook bijstandsgerechtigden een eenmalige tegemoetkoming van het Schadefonds Geweldsmisdrijven ontvangen informeer ik u in deze verzamelbrief over de taak en het doel van het Schadefonds en over de mogelijkheden die de Participatiewet op dit punt biedt.

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven is een zelfstandig onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en verstrekt eenmalige financiële tegemoetkomingen aan mensen die door een geweldsmisdrijf ernstig lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen. Ook verstrekt het Schadefonds tegemoetkomingen aan nabestaanden van slachtoffers die door een geweldsmisdrijf of dood door schuld zijn overleden. De tegemoetkoming is een maatschappelijke uiting van solidariteit en een blijk van erkenning van het onrecht en leed dat een slachtoffer of nabestaande is overkomen. Deze tegemoetkoming wordt door de Rijksoverheid gefinancierd en heeft niet tot doel alle schade te dekken. De tegemoetkoming is bedoeld om het geschade vertrouwen enigszins te herstellen en het slachtoffer of de nabestaande (financieel) vooruit te helpen, zodat de blik weer op de toekomst kan worden gericht. De ontvanger is vrij in de besteding ervan en in beginsel is de tegemoetkoming belastingvrij. De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 35.000. Van de ongeveer 7000 aanvragen per jaar wordt in 70% van de gevallen een tegemoetkoming toegekend.

De tegemoetkoming

Het Schadefonds gebruikt zes letselcategorieën, waaraan zes oplopende bedragen zijn gekoppeld. Aan de hand van een letselijst bepaalt het Schadefonds in welke letselcategorie het opgelopen letsel past. Het bijbehorende bedrag is dan voornamelijk de tegemoetkoming die het slachtoffer krijgt voor het overkomen leed (de immateriële schade / smartengeld). Daarnaast ziet de tegemoetkoming op eventuele financiële schade die het slachtoffer heeft geleden, zoals kosten voor medische hulp en vermindering van inkomsten. Het bedrag is ongedifferentieerd. Dat wil zeggen dat niet vaststaat welk deel ervan ziet op immateriële schade en welk deel op eventuele financiële schade. De hoogte van het bedrag staat los van de daadwerkelijke materiële schade die een slachtoffer heeft door het misdrijf.

De tegemoetkoming voor een nabestaande bestaat altijd uit een vast bedrag van € 5.000 voor het leed van de nabestaande en de eventuele verdere financiële schade. Denk aan therapiekosten of vermindering van inkomsten. Ook dit bedrag is ongedifferentieerd. De uitkering kan worden aangevuld met een eenmalige tegemoetkoming voor uitvaartkosten en voor schade door het wegvallen van het inkomen van de overledene (deriving van levensonderhoud). Een uitkering voor de laatste schadepost is een tegemoetkoming in deze schade, en moet de nabestaande enigszins helpen zijn levensstandaard (tijdelijk) voort te zetten.

Maatwerk in de Participatiewet

De Participatiewet biedt de gemeenten de bevoegdheid om giften en andere vergoedingen voor materiële en immateriële schade die niet expliciet in de regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ³ zijn opgenomen, toch uit te zonderen van de middelentoets, voor zover deze naar het oordeel van de gemeente uit een oogpunt van bijstandsverlening verantwoord zijn (artikel 31, tweede lid, onderdeel m Participatiewet). Deze gemeentelijke bevoegdheid geldt dus ook - nu deze niet expliciet in de Ministeriele regeling is opgenomen - voor de tegemoetkoming die het Schadefonds Geweldsmisdrijven uitkeert aan slachtoffers van geweld of hun nabestaanden⁴. De Participatiewet biedt de gemeente expliciet de mogelijkheid om per individueel geval te beoordelen of en zo ja in welke mate de (immateriële) tegemoetkoming wordt meegenomen in de middelentoets van de bijstand. Hierbij is het doel van de tegemoetkoming met name van belang. Immers, een vergoeding voor (im-)materiële schade, kan met het oog op de verlening van bijstand van andere orde zijn dan bijvoorbeeld een vergoeding wegens vermindering en/of wegvallen van inkomsten.

---

³ Artikel 7 Ministeriele regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

⁴ De uitkeringen van het Statuut voor de buitengerechtelijke afhandeling van civiele vorderingen tot schadevergoeding in verband met seksueel misbruik van minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen en de uitkering, bedoeld in de Tijdelijke regeling uitkeringen seksueel misbruik minderjarigen in instellingen en pleeggezinnen, worden wel genoemd in de Ministeriele regeling. Deze regelingen worden ook door het Schadefonds uitgevoerd.

Het betreft hier bij uitstek een zaak van individueel maatwerk. Indien u in een voorkomend individueel geval nadere informatie wenst van het Schadefonds Geweldsmisdrijven, kunt u zich in verbinding stellen met info@schadefonds.nl.

18. Jaarrapport Wsw 2015

In opdracht van het ministerie van SZW voert Panteia de Wsw-statistiek uit. Jaarlijks rapporteert Panteia over de resultaten van de uitvoering van de Wsw door gemeenten en UWV.

Het jaarrapport Wsw-statistiek 2015 vindt u [hier](#). Dit rapport is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren, in verband met de invoering van de Participatiewet. Dat heeft onder meer tot gevolg dat er geen wachtlijst meer is, en er door het UWV geen nieuwe indicaties worden afgegeven.

De omvang van het totale werknemersbestand is – als gevolg van het ontbreken van nieuwe instroom – gedaald naar 96.321 personen. Deze daling is groter dan geraamd, en levert dan ook landelijk gezien budgettaire een licht overschot op. Van de mensen met een Wsw-dienstbetrekking werkte 35,6% gedetacheerd; in 2014 was dit 30,4%. Deze stijging heeft zich voornamelijk voorgedaan bij de groepsdetacheringen. Het aantal plaatsen begeleid werken is afgenomen naar 6.304 plekken (2014: 6.778). Door het UWV worden nog wel herindicaties afgegeven. In 2015 waren dat er 14.107. Volgens deze herindicatiebesluiten behoorde in 2015 98,2% nog steeds tot de doelgroep van de Wsw.

19. Oproep: Wsw-statistiek en betalende gemeente

Bij de invoering van de Participatiewet, en de invoering van het nieuwe verdeelmodel voor de Wsw zijn door het Rijk en de VNG bestuurlijke afspraken gemaakt. Deze betreffen onder meer de invoering van het begrip 'betalende gemeente' in de Wsw-statistiek. Dit kenmerk zal voor het eerst een rol gaan spelen bij de verdeling van het budget van 2017. De nieuwe verdeling zal bekend gemaakt worden bij de meicirculaire 2017.

Het belang van het juiste gebruik van het kenmerk betalende gemeente

Het kenmerk 'betalende gemeente' is aan de Wsw-statistiek toegevoegd om iets te doen aan het feit dat er jaarlijks veel verrekeningen tussen gemeenten plaatsvinden als gevolg van verhuizing van Sw-medewerkers. Deze verrekeningen zijn tot nu toe nodig, omdat in de meeste gevallen na verhuizing de gemeente of GR waarbij de werknemer zijn arbeidsovereenkomst heeft hetzelfde blijft, maar de gemeente waar hij naar toe verhuist de middelen ontvangt. Door de middelen te verdelen op basis van het kenmerk betalende gemeente hoeft er nauwelijks meer verrekend te worden. Verrekening vindt enkel nog plaats in situaties waarin een werknemer gaat verhuizen naar een gemeente buiten het schapsverband én daar ook in Wsw-verband aan de slag gaat, waarbij deze verrekening zich beperkt tot de (resterende) maanden van het jaar waarin die verhuizing plaatsvindt. De oproep is om tot de bekendmaking van de nieuwe verdeling bij de meicirculaire 2017 geen onderlinge verrekeningen te doen.

Voor de verdeling op basis van het kenmerk betalende gemeente is een juiste en eenduidige wijze van registratie van belang. Gemeenten wordt daarom dringend opgeroepen alleen de volgende definitie te gebruiken:

De gemeente waar betrokkene zijn dienstbetrekking heeft of die t.b.v. diens arbeidsovereenkomst begeleid werken een subsidie verstrekt.

Gevolgen voor budgetten 2016 en 2017

Gebleken is dat het kenmerk betalende gemeente over 2015 bij veel gemeenten niet op een voor 2017 bruikbare wijze in de statistiek is opgenomen. Dit betekent dat deze gegevens niet gebruikt konden worden bij de eerste verdeling voor 2017 in de meicirculaire van 2016. Die verdeling is dan ook gebaseerd op de oude systematiek, waarbij de woongemeente bepalend was.

De gegevens over 2016, waarin het kenmerk betalende gemeente wel goed in de statistiek is opgenomen komen pas beschikbaar in het voorjaar van 2017. Daarom hebben SZW, VNG en Cedris afgesproken dat de verdeling voor 2017 op basis van het kenmerk betalende gemeente bekendgemaakt zal worden bij de meicirculaire van 2017. Dit betekent ook dat het budget voor 2017 op dat moment op twee punten wordt aangepast:

- aanpassing aan de werkelijke realisatie over 2016 (conform de bestaande systematiek);
- aanpassing op basis van de betalende gemeente.

De toepassing bij een GR

In veel gevallen is de betrokken werknemer in dienst van een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de deelnemende gemeenten de uitvoering van de Wsw aan de GR hebben overgedragen. In deze gevallen wordt altijd een in de GR deelnemende gemeente aangemerkt als betalende gemeente.

In het geval een werknemer woonachtig is in een gemeente buiten het GR-verband, dienen de gemeenten van de GR waar betrokkene in dienst is in onderling overleg te bepalen welke gemeente optreedt als betalende gemeente, en dus de middelen ontvangt.

Wsw-statistiek 2016

Inmiddels treffen gemeenten en Sw-bedrijven voorbereidingen voor de aanlevering van de gegevens over het tweede halfjaar van 2016. De dringende oproep is om zo spoedig mogelijk na te gaan of de registratie in het eerste halfjaar op de juiste manier heeft plaatsgevonden en om te borgen dat deze over het tweede halfjaar op de juiste manier wordt gedaan. Het belang hiervan is groot in verband met de bekendmaking van de verdeling van de budgetten bij de mei-circulaire, alsmede om een correct beeld te hebben van de feitelijke ontwikkeling van het Wsw-bestand over 2016. Is de registratie over het eerste halfjaar niet correct geweest dan krijgt u de gelegenheid om de wijzigingen bij Panteia aan te leveren, zodat deze kunnen worden aangepast.

20. Gezond en veilig werken bij re-integratietrajecten

In het Algemeen Overleg Arbeidsongeschiktheid van 22 juni jl. sprak de PvdA haar zorgen uit over de arbeidsomstandigheden rondom re-integratietrajecten. Aanleiding hiervoor was een incident, waarbij uitkeringsgerechtigden gewerkt hebben met een verfsoort die de gezondheid kan schaden. Als bewindspersonen van SZW onderschrijven de minister en ik het belang van goede arbeidsomstandigheden in de re-integratie. Via deze weg vragen wij uw aandacht om gezond en veilig werken bij re-integratietrajecten mee te nemen bij het plaatsen van personen bij re-integratiebedrijven. Gemeenten hebben hierin een eigenstandige verantwoordelijkheid op grond van de Arbeidsomstandighedenwet.

Rechten en plichten

Re-integratietrajecten gefaciliteerd door de gemeente kunnen op drie verschillende manieren vormgegeven worden. Ieder van deze vormen brengt eigen verantwoordelijkheden en plichten met zich mee. Deze drie vormen zijn:

- de re-integrand wordt tewerkgesteld bij de gemeente zelf;
- de gemeente stelt een re-integrand tewerk buiten de eigen organisatie (ander bedrijf);
- de gemeente neemt een intermediair (bijvoorbeeld een re-integratiebedrijf) in de arm, die de re-integrand plaatst bij een ander bedrijf.

Voorts dient er gelet te worden op de begrippen 'formeel werkgever' en 'arbowerkgever'.

Te allen tijde blijft de gemeente formeel werkgever van de re-integrand. De verplichting van 'arbowerkgever', die verantwoordelijk is voor de arbeidsomstandigheden, ligt bij het bedrijf waar de re-integrand gaat werken. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Als de gemeente de re-integrand binnen de eigen organisatie tewerkstelt in het kader van een re-integratietraject, gelden de wettelijke bepalingen op grond van de Arbeidsomstandighedenwet, zoals die ook voor de bescherming van andere werknemers bij de gemeente van toepassing zijn. Er is sprake van arbeid onder gezag.

Indien de gemeente een re-integrand plaatst bij een ander bedrijf hebben zowel de gemeente als het bedrijf een verantwoordelijkheid om de gezondheid en veiligheid van de re-integrand te borgen. De verplichtingen van de gemeente bij het laten uitvoeren van re-integratiewerkzaamheden zijn gebaseerd op artikel 7:690 BW, dat de situatie voor een uitzendovereenkomst regelt. De wet regelt dat de werknemer, in deze situatie de re-integrand, door de gemeente aan een derde (het bedrijf waar de re-integrand gaat werken) ter beschikking wordt gesteld, om onder leiding en toezicht van deze derde arbeid te verrichten. In deze situatie blijft de gemeente formeel werkgever maar is het bedrijf 'arbowerkgever'. In de praktijk betekent dit dat het bedrijf waar de werknemer ter beschikking wordt gesteld, dat dus zorg draagt voor gezond en veilig werken, tijdig en voor aanvang van de werkzaamheden de gemeente verwittigt over de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) van de gevaren en de risicobeperkende maatregelen die van toepassing zijn voor de desbetreffende arbeidsplaats (artikel 5, vijfde lid van de Arbeidsomstandighedenwet).

De gemeente dient deze gegevens vervolgens te verstrekken aan de re-integrant. Omdat de gemeente de formele werkgever is blijft zij verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op de arbeidsomstandigheden voor de re-integrant, ook als de activiteiten bij een arbowerkgever worden uitgevoerd.

De gemeente blijft ook verantwoordelijk wanneer een intermediair wordt ingeschakeld die in opdracht van de gemeente de re-integratietaken uitvoert. Het bedrijf waar de re-integrant tewerk wordt gesteld blijft arbowerkgever. Ook in deze situatie moet de gemeente tijdig en voor aanvang van de werkzaamheden de re-integrant informeren over de RI&E en de risicobeperkende maatregelen. De gemeente kan hiervoor op basis van artikel 5, vijfde lid van de Arbeidsomstandighedenwet verlangen dat de ingeschakelde intermediair deze informatie aan de gemeente overhandigt.

Voor meer informatie over Arbeidsomstandigheden wordt u verwezen naar de website www.arboportaal.nl.

21. €7,5 miljoen extra voor armoedebestrijding bij ouderen in de bijstand

In de SZW-begroting is in totaal €7,5 miljoen over 2017 en 2018 opgenomen voor armoedebestrijding onder ouderen met een bijstandsuitkering. Daarmee wordt meer financiële ruimte aan gemeenten gegeven om ouderen in moeilijke situaties te kunnen helpen. Hieraan worden geen nadere regels gesteld, maar er is met name gedacht aan bijzondere bijstand voor gepensioneerden zonder volledige AOW. Deze groep kan via de SVB weliswaar een beroep doen op algemene bijstand in de vorm van Aanvullende Inkomensondersteuning voor Ouderen (AIO), maar is op de gemeente aangewezen in situaties waarin bijzondere bijstand nodig kan zijn. Dit is een aanvulling op de middelen die in het kader van armoedebestrijding beschikbaar zijn.

22. Nieuw instrument voor gemeenten om bijstandsgerechtigden in de wanbetalersregeling te helpen

Op 12 juli 2016 is de ministeriële regeling in werking getreden over de voorwaarden, waaronder een bijstandsgerechtigde die zorgpremie moet betalen aan het Zorginstituut Nederland (de wanbetalersregeling) kan uitstromen en terug kan keren naar de zorgverzekeraar. Hiermee hebben gemeenten een nieuw instrument om bijstandsgerechtigden met zorgschulden te helpen.

Naast de regeling is door gemeenten en zorgverzekeraars een modelovereenkomst ontworpen waarin is opgenomen op welke wijze zorgverzekeraars en gemeenten deze uitstroom kunnen organiseren. Deze modelovereenkomst geeft een handvat om samenwerking tussen zorgverzekeraars en gemeenten makkelijker te maken. Alle zorgverzekeraars hebben toegezegd zich te houden aan deze modelovereenkomst. Belangrijk element voor uitstroom is dat gemeenten de zorgpremie en een bedrag ter aflossing van de schuld bij de zorgverzekeraar inhouden op de uitkering en doorbetalen aan de zorgverzekeraar. Als de regeling succesvol ten einde komt wordt de restschuld door de zorgverzekeraar kwijtgescholden.

De parlementaire behandeling over deze regeling met aanvullende achtergrondinformatie (Tweede Kamer, 29689 nr. 716) vindt u [hier](#). De publicatie in Staatscourant 2016, nr. 36968 vindt u [hier](#). Op de website van het [Zorginstituut Nederland](#) vindt u nadere informatie wat dit betekent als u bent aangeschreven als uitkeringsinstantie, alsmede de modelovereenkomst.

De Zorgverzekeringslijn

De Zorgverzekeringslijn.nl is een initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en geeft advies over het voorkomen en oplossen van zorgverzekerings schulden, alsmede voorlichting over de mogelijkheid om bijstandsgerechtigden uit te laten stromen uit de wanbetalersregeling. De Zorgverzekeringslijn.nl beschikt over cijfers van wanbetalers in uw gemeente. Wilt u een uitgebreide rapportage ontvangen over de achtergrondkenmerken van de wanbetalers in uw gemeente of meer informatie over de uitstroomregeling? Neem dan contact op via telefoonnummer 088 900 69 60 of e-mail info@zorgverzekeringslijn.nl.

23. Inzet van ervaringsdeskundigen voor effectiever armoede- en schuldenbeleid

De inzet van ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentebeleid op het gebied van armoede- en schuldenproblematiek is de laatste jaren sterk in opkomst. Ervaringsdeskundigen kunnen met hun ervaring de kloof tussen de systeembepaalde leefwereld van beleidsmakers en de leefwerelden van mensen in armoede helpen overbruggen. Het Ministerie van SZW ondersteunt de inzet van ervaringsdeskundigen, via de onderzoeksopdracht aan het

European Anti Poverty Network Nederland (EAPNNL) naar de aanpak met ervaringsdeskundigen. Het recent verschenen rapport Participatie Bouwstenen vindt u [hier](#). Tevens steunt het Ministerie van SZW het project van de Landelijke Stuurgroep Ervaringsdeskundigen in Armoede en Sociale Uitsluiting (EDASU) en de Sociale Alliantie, waarbij een methodiek wordt ontwikkeld om ervaringsdeskundigen op te leiden, door subsidie toe te kennen in het derde tijdvak van de subsidieregeling armoede en schulden.

Het EAPN Nederland heeft de resultaten van het onderzoek gebundeld in een handreiking. In essentie gaat het om:

- geef ervaringsdeskundigen echte invloed;
- maak werk van deskundigheidsbevordering en ondersteun de professionalisering en zelfontplooiing van ervaringsdeskundigen;
- maak werkervaring mogelijk. Creëer werkstages en banen voor werkers vanuit ervaringsdeskundigheid, specifiek rond praktijk en beleid en in ondersteuning van mensen in armoedesituaties;

Daarnaast blijkt er binnen de kaders van de huidige Participatiewet al veel mogelijk om de inzet van ervaringsdeskundigen te stimuleren.

Voor meer informatie over het onderzoek stuurt u een email naar info@eapnned.nl. Voor verdere inspiratie op het gebied van de inzet van ervaringsdeskundigen kan worden gekeken naar het voorbeeld van België, zoals is beschreven in de brochure 'Integrated approaches to combating poverty and social exclusion'; deze vindt u [hier](#).

24.Integrale en preventieve aanpak armoede- en schuldenbeleid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor armoede- en schuldenbeleid en doen in dit kader al veel aan de bestrijding en de preventie van de problematiek. Tijdens het gesprek dat ik op 30 november jl. had met de Sociale Alliantie werd aandacht gevraagd voor de integrale en preventieve aanpak van armoede- en schuldenproblematiek. Naar aanleiding van dit gesprek heb ik toegezegd om samen met de Sociale Alliantie gemeenten te attenderen op zowel signalen als goede voorbeelden op dit vlak.

- De Sociale Alliantie benadrukt dat goede informatievoorziening een belangrijke sleutel is voor het realiseren van een integrale en preventieve aanpak van de armoede- en schuldenproblematiek op lokaal vlak. Daarvoor is het van belang dat niet alleen medewerkers van sociale diensten en maatschappelijk werk weet hebben van de verschijningsvormen en achtergronden van de problematiek en de mogelijke oplossingen daarvan. In het kader van een integrale benadering is het ook zaak dat medewerkers van andere afdelingen en organisaties oog en oor hebben voor deze problematiek. Gemeenten kunnen beginnen door intern aandacht te vragen voor de problematiek, waarbij het goed is om ervaringsdeskundigen in te zetten; zie voor meer informatie over ervaringsdeskundigen paragraaf 23. Verder ligt er een belangrijke rol voor organisaties, zoals scholen en woningcorporaties. Een goed voorbeeld van toegankelijke informatievoorziening is om bij alle communicatie naar inwoners aan te geven waar zij terecht kunnen met vragen of problemen. Met deze vorm van communicatie blijkt nog niet overal rekening te worden gehouden.
- Tevens is het van belang laagdrempelige informatiepunten te hebben in wijken en dorpen. In een aantal gemeenten in Limburg wordt al jarenlang met succes gewerkt met informele informatiepunten die georganiseerd worden door vrijwilligers, door mensen die vertrouwd zijn met de directe leefomgeving en die snel en effectief verbindingen tot stand kunnen brengen om mensen die dat nodig hebben een helpende hand te bieden. Met name de ouderenbonden zijn op dit vlak bijzonder actief; informatie hierover vindt u [hier](#). Daarnaast worden in het land door jongerengroepen activiteiten opgezet op scholen en in trefpunten van jongeren. Leefijdsgenoten informeren elkaar over het bestaan van armoede- en schuldenproblematiek, hoe je daar zicht op kunt krijgen en wat je eraan kunt doen. Een goed voorbeeld van deze aanpak, georganiseerd door jongeren zelf, is het project Kidzz & Armoede in de gemeente Peel en Maas. Informatie hierover vindt u [hier](#).
- Voor veel uitkeringsgerechtigden is de informatievoorziening vaak te technisch. Voor deze mensen is het van belang dat ook mensen die in hun netwerk namens hen opereren te woord worden gestaan door de instanties, bijvoorbeeld familie, vrienden, kerk of een sociale coöperatie.

Voor meerdere goede voorbeelden of inspiratie kunt u terecht op www.effectieveschuldhulp.nl. Mocht uw gemeente zelf een goed voorbeeld zijn op het gebied van integrale en preventieve aanpak van armoede- en schuldenbeleid dan kunt u contact opnemen met info@effectieveschuldhulp.nl, zodat deze voorbeelden kunnen worden geplaatst op de bovengenoemde portal.

25. Nog niet altijd individuele afweging bij toegang schuldhulpverlening

Weliswaar veel -93%- maar nog niet alle gemeenten onderzoeken de individuele omstandigheden van mensen met schulden, voordat ze besluiten een vorm van schuldhulpverlening aan te bieden. Dit blijkt uit onderzoek van de Inspectie SZW naar de toegang tot schuldhulpverlening. Dit onderzoek is aan de Tweede Kamer aangeboden. Meer informatie vindt u [hier](#).

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gaat uit van brede toegang. Behalve voor onrechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen kunnen alleen de individuele omstandigheden aanleiding zijn om iemand geen schuldhulpverlening te bieden. Iedere situatie en ieder mens is anders en dat vraagt om maatwerk, ook als het gaat om het type dienstverlening dat ingezet wordt. In eerdere verzamelbrieven (juni 2015 en november 2015) is hier reeds aandacht voor gevraagd.

Naar aanleiding van het Inspectie-onderzoek verzoek ik gemeenten om na te gaan wat de lokale situatie is en zo nodig maatregelen te treffen. Om een vinger aan de pols te houden is de Inspectie verzocht om medio 2017 een vervolgonderzoek uit te voeren. Op basis daarvan zal bezien worden of aanvullende maatregelen nodig zijn en wat een eventuele aanscherping van de Wgs daaraan kan bijdragen.

26. Rapport Armoede in Nederland 2016

Zoals toegezegd tijdens het Kamerdebat op 1 november 2016 breng ik het onderzoeksrapport 'Armoede in Nederland 2016' door het Knooppunt Kerken en Armoede (Kerk in Actie) bij u onder de aandacht. Dit rapport bevat inzichten en aanbevelingen over de hulpverlening door diaconieën, parochiële caritasinstellingen en andere kerkelijke organisaties in Nederland, aan mensen die aankloppen bij de kerk vanwege financiële problemen, alsmede aanbevelingen voor de landelijke overheid en gemeenten. Met een aantal aanbevelingen op het terrein van de landelijke overheid is het kabinet al aan de slag, zoals de voorgenomen vereenvoudiging van de beslagvrije voet, de implementatie van de Rijksincassovisie, het beslagregister en de voorgenomen invoering van het wettelijk moratorium. Graag breng ik het rapport en de aanbevelingen ook onder uw aandacht, gelet op de aanbevelingen aan het adres van gemeenten, zoals de aanbeveling te investeren in laagdrempelige en persoonlijke dienstverlening en de aanbeveling om te investeren in preventie om de schuldenproblematiek te verminderen en te voorkomen. Het rapport vindt u [hier](#).

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het armoedebelief. Kerken zijn daarnaast van oudsher een belangrijke speler in het bestrijden van armoede. Zij staan dicht bij de mensen. Dit rapport laat zien dat de kerken een belangrijk schakel zijn en een bijdrage kunnen leveren aan bijvoorbeeld vroegsignalering en preventie en doorverwijzing. Publiek- en private samenwerking, ook met kerken en noodfondsen, is van belang.

27. Taskforce gegevensuitwisseling

In april 2016 is een werkgroep bestaande uit de gemeenten Den Haag, Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en SZW van start gegaan om met elkaar een passend informatiearrangement op te stellen voor een aantal vraagstukken. De uitkomsten moeten voor alle gemeenten toepasbaar zijn. Hiertoe is ook de VNG betrokken en stemt de G4 af met belangenorganisaties als DIVOSA en de NVVK. De focus ligt op de schuldhulpverlening. In april 2017 moet duidelijk zijn welke gegevens gemeenten nodig hebben voor de schuldhulpverlening, waarna een AMvB opgesteld kan worden. In de verzamelbrief van 14 juli 2016 is ingegaan op de gegevensuitwisseling voor de uitvoering van de wet taaleis, wet op de lijkbezorging en social return. De afgelopen periode is, naast de schuldhulpverlening, de behoefte aan gegevens voor de zoekperiode jongeren en het verstrekken van stadspassen besproken.

Aan de hand van het proces dat wordt gevolgd is nagegaan of er een noodzaak is om de beschikking te hebben over gegevens voor de zoekperiode van jongeren. Vastgesteld is dat waar een jongere heeft gewerkt, hoeveel auto's hij bezit of wat zijn vermogen is, voor de zoekperiode niet relevant is. Een jongere moet in de 4 weken al het werk accepteren. De conclusie is dan ook dat er geen noodzaak is om gegevens te raadplegen. Dit laat onverlet dat gemeenten jongeren

wijzen op hun rechten en plichten. Aan de hand van dit eerste gesprek kan een jongere bijvoorbeeld worden gewezen op een voorliggende voorziening zoals de WW. De informatie dat er wellicht recht zou kunnen zijn op een WW uitkering wordt afgeleid uit het gesprek dat met de jongere wordt gevoerd.

28.Evaluatie Handhaving Sociale zekerheidswetten

Met een brief van 1 oktober 2014 heeft de minister SZW de Tweede Kamer toegezegd het handhavingsbeleid inzake de sociale zekerheidswetten te evalueren. Deze evaluatie omvat de gehele handhavingsketen, van preventie tot sanctionering, inclusief het sanctieregime Fraudewet.

De evaluatie kent drie doelen:

- het weergeven van de stand van zaken van het handhavingsbeleid, een 'foto', waarin de door SZW, uitvoerders en gemeenten geformuleerde handhavingsdoelen in beeld worden gebracht, alsmede de ingezette middelen en ontplooiende activiteiten, zowel op het moment van het onderzoek als een doorkijk naar 2017;
- het formuleren van lessen voor de toekomst op basis van de foto en knelpunten in het handhavingsbeleid;
- het inventariseren en onderzoeken van effectiviteits- en efficiëntievragen rondom het handhavingsproces, in zoverre deze door middel van empirisch onderzoek te beantwoorden zijn.

De evaluatie is uitdrukkelijk niet bedoeld om een oordeel te vellen over het functioneren van de uitvoerende organisaties. Het handhavingsbeleid is het object van onderzoek, waarbij de beleidspraktijk beschreven wordt en verbeteringen worden voorgesteld aan de hand van de analyse van knelpunten in het handhavingsproces.

De totale evaluatie zal plaatsvinden in de periode tussen november 2016 en november 2017. Voor de uitvoering van de evaluatie is PricewaterhouseCoopers ingehuurd, dat diverse gemeenten zal benaderen voor deelname aan het onderzoek. Gemeenten zullen begin december 2016 en begin januari 2017 bevestigd worden.

29.Intrekken plicht tot opstellen verordening inzake verrekening bestuurlijke boete bij recidive (Verzamelwet 2017)

Met de aanpassing van de fraudewet, die op 12 juli 2016 door de Eerste Kamer is aanvaard, is het artikel vervallen dat de verrekening regelt van de bestuurlijke boete bij recidive, zonder dat gedurende een termijn van ten hoogste drie maanden de beslagvrije voet in acht moet worden genomen. Verzuimd is het artikel (artikel 8, eerste lid, onderdeel d, van de Participatiewet) in te trekken waarin de gemeenteraad wordt verplicht een verordening op te stellen die deze (vervallen) verrekening regelt. Met de Verzamelwet 2017 is deze verplichting ingetrokken.

30.Aanpassing IOAW voor de situatie dat de werkloze werknemer de pensioengerechtigde leeftijd bereikt

Met de Verzamelwet SZW 2013 is in het eerste lid van artikel 6 van de IOAW een beëindigingsgrond opgenomen voor de situatie dat de werkloze werknemer de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Het tweede lid van artikel 6 is ten onrechte niet aangepast aan deze nieuwe beëindigingsgrond. Dat betekent dat de werkloze werknemer van wie de echtgenoot de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, ten onrechte als alleenstaande wordt beschouwd. Hetzelfde geldt voor de situatie waarin de echtgenoot onbetaald verlof geniet. Daardoor is in deze gevallen de grondslag voor de alleenstaande werkloze werknemer van toepassing. In de IOAZ is dit destijds wel juist gebeurd. Deze omissie wordt met de Verzamelwet 2017 hersteld. Na inwerkingtreding van dit artikellid (op 1 januari 2017) blijft de grondslag voor gehuwden van toepassing wanneer de echtgenoot van de werkloze werknemer de pensioengerechtigde leeftijd bereikt of onbetaald verlof geniet. Voor de persoon die op de dag voor inwerkingtreding recht heeft op een dergelijke uitkering (het zittend bestand) gaat de wijziging pas na een half jaar in werking (1 juli 2017). Dit omdat deze wijzigingen voor bepaalde groepen een inkomensachteruitgang betekenen en deze mensen de tijd moeten hebben zich hierop voor te bereiden.

31. Kansrijkere koppeling vergunninghouders aan gemeenten

Samen met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) is een meer gerichte koppeling van statushouders aan gemeenten mogelijk gemaakt. COA medewerkers voeren direct na vergunningverlening een vroege arbeidsmarktscreening uit. Daarbij wordt door COA-medewerkers onder andere in kaart gebracht hoeveel jaar iemand onderwijs heeft gevolgd, welke opleidingen

gevolgd en/of afgerond zijn, welk beroep en hoeveel jaren werkervaring de vergunninghouder heeft en welke ambities hij of zij heeft in Nederland. Het resultaat van die screening gebruikt het COA om de vergunninghouder te koppelen aan een arbeidsmarktregio waar de kans op werk of (vervolg)onderwijs zo optimaal mogelijk is. Binnen die betreffende regio zoekt COA vervolgens een gemeente waar de vergunninghouder gehuisvest wordt. Het COA streeft er zoveel mogelijk naar dat de vergunninghouder verblijft in een AZC in de omgeving van deze koppeling. Nu al krijgen de meeste nieuwe vergunninghouders die via de Algemene Asielprocedure hun vergunning krijgen deze screening. Het streven is dat medio januari 2017 alle nieuwe vergunninghouders die via de Algemene Asielprocedure hun vergunning krijgen deze screening krijgen. Omdat de informatie ook voor de gemeente die de huisvesting moet verzorgen van belang is wordt deze, na instemming van de vergunninghouder, opgenomen in zijn of haar (fysieke en digitale) dossier. Via het Taakstelling Volg Systeem (TVS) wordt de informatie over de vergunninghouder overgedragen aan de gekoppelde gemeente. Het COA past op dit moment de automatisering hierop aan. Naar verwachting wordt dit met de TVS releases van december 2016 en maart 2017 gerealiseerd en kunnen gemeenten deze informatie dan volledig inzien in het TVS. Meer informatie vindt u [hier](#).

Een kansrijke koppeling leidt niet automatisch tot een baan of opleidingsplek. Daarom is het ook van belang dat de tijd die de vergunninghouder in afwachting van huisvesting doorbrengt in het AZC zinvol benut. Naast de zaken die COA al onderneemt in het AZC kan een gemeente waar de vergunninghouder uiteindelijk gehuisvest wordt al afspraken maken over activiteiten gericht op arbeidsparticipatie en/of onderwijs. In alle arbeidsmarktregio's zal een regiocoördinator gemeenten op een zo goed mogelijke manier ondersteunen en faciliteren bij het bespoedigen van de integratie van statushouders. De regiocoördinator kent de eigen arbeidsmarktregio, weet de juiste ingangen en staat ook op managementniveau goed bekend bij de ketenpartners en regiogemeenten. Zij ondersteunen de regiogemeenten door verbindingen te leggen met de bestaande structuur van werkgeversservicepunten, casemanagers van COA, onderwijsinstellingen en leerwerkloketten. Tevens richten zij zich op het vergroten van voorlichting, delen van kennis en signaleren en wegnemen van belemmeringen. De meeste regiocoördinatoren zijn sinds november actief. Een overzicht van de regiocoördinatoren zal eind december op de website van Divosa te vinden zijn.

32. Vrijwilligerswerk door asielzoekers en statushouders in 25 gemeenten

Het ministerie van SZW heeft 8 augustus 2016 circa €1 miljoen subsidie verstrekt aan Pharos om in 25 gemeenten, verspreid over het hele land, asielzoekers en statushouders in de opvang duurzaam te betrekken bij vrijwilligerswerk. Tijdens een gezamenlijk overleg op 14 juni jl. hebben de grote (keten)partners (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Vluchtelingenwerk Nederland en de Nederlandse Organisatie vrijwilligerswerk) hun steun uitgesproken voor de activiteiten die Pharos gaat uitvoeren. Kern van het gesubsidieerde plan is dat op de COA-locaties voor minimaal één dag in de week, vanuit bijvoorbeeld een vrijwilligerscentrale, capaciteit wordt georganiseerd om asielzoekers en statushouders in de opvang te koppelen aan vrijwilligersklussen. Het project heeft een looptijd van 2,5 jaar en beoogt in totaal 14.000 koppelingen te realiseren.

Hierbij is steun en draagvlak van gemeenten noodzakelijk om op lokaal niveau asielzoekers en statushouders in de opvang succesvol aan vrijwilligerswerk te koppelen. In het bestuursakkoord hebben rijk en gemeenten de gezamenlijk ambitie uitgesproken om de kansen voor asielzoekers en statushouders op vrijwilligerswerk te vergroten. Vrijwilligerswerk versnelt de participatie en integratie van statushouders, wanneer de huisvesting in de gemeenten is gerealiseerd. Ik vind het mede daarom belangrijk dat mensen in de opvang gestimuleerd worden vrijwilligerswerk te verrichten en dat de activiteiten van Pharos na afloop van de projectperiode lokaal worden geborgd. Hierbij hebben gemeenten een belangrijke rol. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld:

- op de 25 pilot locaties het project van Pharos omarmen en steunen;
- in (overige) gemeenten waar een COA-locatie zich bevindt middelen en/of capaciteit beschikbaar stellen voor het koppelen van asielzoekers en statushouders in de opvang aan vrijwilligerswerk;
- in het vrijwilligerswerkbeleid van gemeenten de doelgroep asielzoekers en statushouders in de opvang explicieter opnemen;
- goede voorbeelden in gemeenten verzamelen en delen, zodat gemeenten elkaar kunnen inspireren en van elkaar kunnen leren.

33. Handreiking vrijwilligerswerk door asielzoekers en statushouders in de opvang

De recent verschenen handreiking 'Vrijwilligerswerk door asielzoekers en statushouders in de opvang' helpt geïnteresseerde organisaties op weg om asielzoekers en statushouders in de opvang aan vrijwilligerswerk te helpen. In de brochure staan tips en aandachtspunten die van belang zijn bij het inzetten van asielzoekers en statushouders als vrijwilliger. De handreiking vindt u [hier](#). Vrijwilligerswerk is voor nieuwkomers soms een opstap naar werk. Gemeenten wordt geadviseerd deze handreiking onder de aandacht te brengen van maatschappelijke organisaties die vrijwilligerswerk aanbieden.

34. Factsheet integratie en participatie voor gemeenten

Voor gemeenten is er nu een handige factsheet beschikbaar over integratie, participatie en inburgering van statushouders. De factsheet is praktisch van aard en bevat relevante informatie. Ook maakt de factsheet inzichtelijk wat er gebeurt op de COA-locatie met betrekking tot integratie en participatie en geeft hij antwoord op vragen over inburgering, onderwijs, waardevolle wachttijd en de Participatiewet. Gemeenten die meer regie willen pakken vinden helder beschreven hoe zij hun wettelijke ruimte maximaal kunnen benutten. De factsheet is te vinden op de site van de VNG en is tot stand gekomen in samenwerking tussen de leden van Taskforce Werk en Integratie Vluchtelingen. Deze Taskforce heeft tot doel om een versnelling aan te brengen op de integratie en participatie van vluchtelingen. Meer informatie vindt u [hier](#).

35. Subsidieregeling Tel mee met Taal: €4,7 miljoen voor bevorderen taalvaardigheid

Op 1 januari 2017 treedt de subsidieregeling 'Tel mee met Taal' in werking. Via deze regeling kunnen werkgevers subsidie aanvragen voor taalscholing van hun medewerkers. Dat maakt het voor bedrijven nog aantrekkelijker om de taalvaardigheid van hun medewerkers te vergroten. Meer taalvaardigheid betekent immers: minder ongelukken, meer tevredenheid bij werknemers en een hogere productiviteit.

Naast werkgevers kunnen ook regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten, bibliotheken, onderwijspartijen en maatschappelijke organisaties profiteren van de subsidies. Via de regeling 'Tel mee met Taal' kunnen zij een financiële bijdrage aanvragen voor de uitvoering van projecten als onderdeel van hun gezamenlijke aanpak van laaggeletterdheid en leesbevordering. De subsidie is bedoeld voor trajecten die niet onder de Wet Educatie en Beroepsonderwijs of Inburgering vallen.

De regeling heeft een looptijd van 2 jaar met 2 aanvraagperioden: een eerste ronde in 2017 en een tweede ronde in 2018.

Voor 2017 is het beschikbare budget €2,6 miljoen; voor 2018 €2,1 miljoen.

Vanaf 1 januari 2017 tot 30 juni 2017 kunnen de aanvragen voor 2017 worden ingediend. Per aanvraag kan tot maximaal €50.000 subsidie worden aangevraagd, waarbij de subsidie maximaal tweederde van de subsidiabele kosten bedraagt. Meer informatie vindt u [hier](#).

36. Extra impuls (€3,5 miljoen) voor regionale samenwerking GGZ en Werk & Inkomen

Het ministerie van SZW heeft in totaal maximaal €3,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de participatie van mensen met psychische aandoeningen, door een impuls te geven aan de regionale samenwerking tussen gemeente, UWV, GGZ, cliënten, werkgevers en zorgverzekeraars. Dit in aansluiting op de lopende initiatieven, zoals de bijeenkomsten die de Programmaraad organiseert in de 35 arbeidsmarktregio's en de leerervaringen die worden opgehaald uit vier voorbeeldregio's. Doel van de impuls is het organiserend vermogen van de regio's te ondersteunen, de ontwikkeling van gezamenlijk regionaal beleid te stimuleren en te bevorderen dat samenwerking tussen de domeinen GGZ en Werk & Inkomen structureel in de werkprocessen wordt opgenomen en versterkt, waardoor de kwaliteit van de ondersteuning van mensen met psychische aandoeningen wordt verhoogd. Om als regio voor een financiële ondersteuning in aanmerking te komen moet een onderbouwing worden aangeleverd. Regio's die een plan indienen dat aan de vereisten voldoet zullen naar verwachting na de zomer 2017 een bijdrage krijgen voor 2017 en 2018. Meer informatie vindt u in brief aan de Tweede Kamer; deze vindt u [hier](#).

37. Handreiking integrale blik op zorg en re-integratie

Via het project *Mensenwerk* wordt -onder voorzitterschap van de staatssecretarissen van SZW en VWS- de arbeidsparticipatie van mensen met een psychische aandoening ondersteund. In dat verband hebben VNG en SZW de handreiking 'Een integrale blik op zorg en re-integratie' gepubliceerd, gericht op samenwerking tussen gemeente en zorgverzekeraar. Deze handreiking vindt u [hier](#).

Onder de Participatiewet hebben gemeenten in toenemende mate te maken met mensen met een psychische aandoening. Mensen die voorheen aanspraak maakten op Wajong vallen nu onder gemeentelijke verantwoordelijkheid, indien zij werkvermogen hebben. Velen van hen hebben psychische problemen. Ook een aanzienlijk deel van de mensen die onder de WWB al een bijstandsuitkering ontvingen kampt met psychische problemen. Samenwerking met de GGZ is van belang om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen. Positieve uitzonderingen daargelaten gebeurt dat nog onvoldoende. Veel gemeenten willen wel en hebben –terecht- het idee dat in de relatie met zorgverzekeraars nog veel valt te winnen. De handreiking biedt hiertoe concrete handvatten.

38.Leergang Effectief en Ontwikkelingsgericht leidinggevenden

Al enige jaren werken Divosa en de Beroepsvereniging voor Klantmanagers, met financiële ondersteuning van het ministerie SZW, aan het versterken van het vakmanschap binnen het domein van Werk & Inkomen. Er is in dit kader veel materiaal ontwikkeld voor de uitvoeringspraktijk. Zonder ondersteuning vanuit het management, is het echter praktisch onmogelijk om een lerende oriëntatie binnen de afdeling of dienst van de gemeente vorm te geven. Daarom is er nu een leergang ontwikkeld voor teamleiders en high potentials, die het leren en ontwikkelen verder vorm gaan geven.

Op [14 maart 2017](#) begint een nieuwe leergang. Informatie over het totale programma Effectiviteit & Vakmanschap vindt u [hier](#). Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met Gina Jongma van Divosa, gjongma@divosa.nl en 06-20493377.

39.Procedure Overstap gemeente naar andere arbeidsmarktregio

De Werkkamer heeft op 7 september ingestemd met een procedure voor de situatie dat een gemeente wil overstappen naar een andere arbeidsmarktregio.

Kern van de procedure is dat de indeling van de arbeidsmarktregio de verantwoordelijkheid van gemeenten is en dat noch UWV, noch SZW, noch VNG daar een rol in spelen, niet als bemiddelaar en niet als scheidsrechter.

Een verzoek tot overstap wordt door de centrumgemeenten van beide arbeidsmarktregio's bij UWV Werkbedrijf ingediend. In het verzoek dient duidelijk te zijn dat alle betrokken gemeenten uit de beide betrokken arbeidsmarktregio's hebben ingestemd met de overstap van de gemeente van de ene naar de andere arbeidsmarktregio. De rol van UWV beperkt zich tot het bijwerken van het Besluit Werkgebieden. De arbeidsmarktregio's zullen door UWV geïnformeerd worden over de procedure.

40.ESF-subsidie voor sociale innovatie

In het kader van de drie decentralisaties in het sociale domein (werk, zorg en jeugdhulp), hebben gemeenten nieuwe taken gekregen. Gemeenten zijn ervoor verantwoordelijk dat mensen de benodigde ondersteuning krijgen en dat tegelijkertijd, door een samenhangende aanpak, de kosten hiervan binnen de perken blijven. Om dit te realiseren zijn gemeenten druk bezig met het ontwikkelen van nieuwe, innovatieve werkwijzen. Ik wil de gemeenten wijzen op het feit dat er Europese subsidiemogelijkheden zijn om nieuwe innovatieve werkwijzen gericht op arbeidsmarkttoeleiding te financieren. In het Nederlandse ESF programma 2014-2020 is een aanvraagtijdvak opengesteld (tot en met december 2019) met een beschikbaar subsidiebudget van €5,3 miljoen voor Sociale Innovatie en Transnationale Samenwerking. Dit budget wordt in het kader van het onderdeel sociale innovatie besteed aan projecten waarin sprake is van *"het testen, verbeteren, onderzoeken, evalueren, innoveren en implementeren van bestaande of nieuwe instrumenten en werkwijzen uit de praktijk van arbeidstoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of het bevorderen dat partijen van elkaar leren op basis van praktijkervaringen bij arbeidstoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt."* Een groot deel van het subsidiebudget is nog beschikbaar. De maximale ESF financiering bedraagt 50% van de projectkosten. Indien u meer informatie wenst te ontvangen over de mogelijkheden, kunt u contact opnemen met het Agentschap SZW (www.agentschapszw.nl).

41.ESF Subsidietoets

Om gebruik te kunnen maken van ESF subsidiegeld (ESF programma 2014-2020) tonen centrumgemeenten nu met behulp van Suwinet-Inkijk aan dat deelnemers (per BSN) binnen een regeling vallen. Suwinet-Inkijk bevat echter meer gegevens dan nodig is voor deze bewijslast. Eind december 2015 is via een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat bekeken moet worden of een alternatieve gegevenslevering ontwikkeld kan worden.

Hiertoe is door Stichting Inlichtingenbureau het product ESF Subsidietoets ontwikkeld.

In de gewenste situatie wordt voor het aanvoeren van de bewijslast door de centrumgemeente geen gebruik meer gemaakt van Suwinet-Inkijk. Centrumgemeenten kunnen maandelijks door het aanleveren van een beperkt aantal gegevens aantonen dat deelnemers aan een project voldoen aan de voorwaarden op het vlak van uitkeringen dan wel inkomen. Inlichtingenbureau vraagt van de betreffende deelnemers de inkomensgegevens op die geregistreerd staan in de UWV Polis administratie. Op grond van beslisregels van de betreffende regeling wordt een conclusie getrokken: "Subsidie toewijzen" of "Subsidie niet toewijzen", plus een reden indien de subsidie niet wordt toegewezen. Het Inlichtingenbureau rapporteert de bevindingen terug aan betreffende centrumgemeente en aan Agentschap SZW.

42.Evaluatie regionale Werkbedrijven

In het sociaal akkoord is de afspraak gemaakt dat sociale partners samen met gemeenten regionale Werkbedrijven oprichten. In deze bedrijven werken gemeenten in de arbeidsmarktregio met UWV, regionale werkgevers en vakbonden samen aan het bij elkaar brengen van mensen die op zoek zijn naar een garantiebaan en werkgevers, om de 125.000 extra garantiebanen te realiseren voor mensen met een beperking, die zijn afgesproken in het Sociaal Akkoord. Om de oprichting en de ontwikkeling van de regionale Werkbedrijven te ondersteunen is de vorming van de 35 regionale Werkbedrijven vastgelegd in wet -en regelgeving en hebben de arbeidsmarktregio's ieder €1 miljoen ontvangen voor het opzetten en inrichten van het regionale Werkbedrijf.

De Wet SUWI (artikel 10a) en het Besluit SUWI (artikel 2.3) regelen de samenwerking tussen gemeenten, UWV en sociale partners in de regionale Werkbedrijven in wet -en regelgeving. Artikel 2.3 van het Besluit SUWI geeft invulling aan de onderwerpen waar partijen op regionaal niveau in elk geval afspraken over moeten maken, dat er in elke regio een marktbewerkingsplan moet komen en dat de samenwerking geëvalueerd dient te worden.

Lid 4 geeft daarbij aan dat het regionale Werkbedrijf iedere twee jaar zorgt voor een evaluatie van de afspraken en de uitvoering daarvan, te beginnen in 2016. Voor zover daar nog onduidelijkheid over bestaat gaat het om een interne evaluatie van partijen in het regionale Werkbedrijf. Regionale Werkbedrijven kunnen daarbij gebruik maken van de ondersteuning van de Programmaraad.

De evaluatie richt zich op de elementen die in artikel 2.3 van het Besluit SUWI zijn opgenomen:

- de samenwerking tussen partijen in het regionale Werkbedrijf;
- de wijze waarop betrokken colleges van B&W het voorzitterschap verzorgen;
- de samenwerking met andere partijen en samenwerkingsverbanden in de regio;
- hoe wordt omgegaan met de van toepassing zijnde verordeningen die door de afzonderlijke gemeenteraden zijn vastgesteld;
- de wijze waarop inzicht wordt geboden in de registratie van werkzoekenden met behulp van elektronische voorzieningen;
- de wijze waarop namens gemeenten taken worden uitgevoerd in het samenwerkingsverband en de verantwoording aan de verschillende gemeenteraden;
- de wijze waarop de werkgeversdienstverlening wordt ingericht (werkgeversservicepunt);
- de wijze waarop de financiële betrokkenheid van werkgevers wordt geregeld;
- de eisen waaraan een methode ter vaststelling van de loonwaarde voldoet;
- het marktbewerkingsplan.

43.Nieuwe afspraken voor de uitvoering van vermogensonderzoeken in Marokko in het kader van de Participatiewet

Begin juni hebben Nederland en Marokko nieuwe afspraken gemaakt over de uitvoering van vermogensonderzoeken in Marokko. Dit gaat leiden tot een meer intensieve samenwerking. Deze samenwerking biedt nieuwe perspectieven en schept tegelijkertijd verplichtingen.

Samenwerking met autoriteiten

Nederland en Marokko hebben afgesproken dat tijdens speciaal daartoe bestemde vergaderingen van een gezamenlijk comité Nederland inzicht geeft in de gewenste vermogensonderzoeken in het kader van de Participatiewet. De Nederlandse ambassade in Marokko –het Bureau Sociale Zaken – heeft namens Nederland zitting in dit comité. Tijdens die vergaderingen wordt gekeken hoe de benodigde informatie het beste kan worden verkregen. Daartoe zal Nederland de noodzakelijke informatie verstrekken, met inachtneming van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

Marokko heeft toegezegd haar medewerking te zullen verlenen. De afspraken met Marokko zijn niet nieuw, maar zijn nu wel meer geconcretiseerd en geformaliseerd.

Wat betekent dit voor gemeenten in de dagelijkse uitvoering van de Participatiewet?

Het werkproces in Nederland en Marokko zal deels veranderen door de nieuwe afspraken. Hoe dat in de praktijk precies zal gaan werken is op dit moment nog onderwerp van gesprek met Marokko.

Het wordt op prijs gesteld als gemeenten in de dagelijkse praktijk al rekening houden met het volgende:

- Nederland heeft zich eraan verbonden om verzoeken tot controle en verificatie van vermogen in Marokko via het hierboven genoemde comité te laten plaatsvinden. Om daaraan tegemoet te komen wordt iedere gemeente gevraagd opdrachten tot vermogensonderzoeken in Marokko te laten lopen via het Internationaal Bureau Fraude-informatie (IBF).
- Bescherming van privacy en persoonsgegevens moet zijn geborgd en verkregen gegevens mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt dan die waarvoor ze zijn bestemd. In dat kader is het ook van belang dat gemeenten bij gerechtigden alleen die persoonsgegevens opvragen die noodzakelijk zijn voor het onderzoek.

Wat betekent dit voor lopende opdrachten?

Via het IBF en de attaché Sociale Zaken van de Nederlandse ambassade in Marokko worden gemeenten geïnformeerd over de stand van zaken van lopende opdrachten.

Nieuwe opdrachten

Zoals gezegd, worden gemeenten gevraagd het IBF in te schakelen voor het uitvoeren van nieuwe onderzoeken in Marokko. Het IBF zorgt voor doorgeleiding naar het Bureau Sociale Zaken van de Nederlandse ambassade, die de Marokkaanse autoriteiten vraagt het verzoek in behandeling te nemen. Gemeenten kunnen nieuwe opdrachten volgens de geldende procedures aanleveren bij het IBF.

Werkwijze

Als opdrachten tot vermogensonderzoeken in Marokko zijn uitgevoerd ontvangen gemeenten via de attaché van het Bureau Sociale Zaken als gebruikelijk een rapportage met de resultaten van het onderzoek en, waar relevant, ondersteunende bewijsvoering en taxatierapporten.

Vragen?

Heeft u vragen, neem dan contact op via email: IBF@uwv.nl; of telefoonnummer: 020-7524175.

44.Meldingsprocedure bijstand vreemdelingen bij de IND en gevolgen recente arresten

Bij rechtmatig en duurzaam verblijf in Nederland bestaat op grond van de Participatiewet (art. 11) recht op bijstand, indien de belanghebbende hier te lande in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet beschikt over de middelen om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Dit geldt zowel voor burgers van de Europese Unie (EU-burgers), als voor vreemdelingen uit derde landen (tezamen hierna: vreemdelingen). In sommige gevallen geldt echter dat een beroep op bijstand gevolgen kan hebben voor het verblijfsrecht van de betreffende vreemdeling in Nederland. Een beroep op bijstand kan immers reden zijn voor de IND om het verblijfsrecht te beëindigen. Hierover is eerder informatie verstrekt in onder meer verzamelbrief 2013-2 van 12 juni 2013 en verzamelbrief 2014-1 van 25 april 2014.

In de praktijk blijkt er nog veel onduidelijkheid te zijn in welke gevallen gemeenten een melding moeten doen bij de IND bij een bijstandsaanvraag en hoe de melding gedaan moet worden. Om gemeenten te helpen de juiste keuze te maken (wel of niet bijstand verstrekken en wel of niet melden bij de IND) wordt een handreiking ontwikkeld. In dat document worden verschillende situaties beschreven waarin vreemdelingen zich kunnen bevinden. Daarbij is ook rekening gehouden met recente uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof) over het recht op sociale uitkeringen en het vrije verkeer van EU-burgers (arresten Alimanovic en Dano, zie hieronder). De minister van SZW heeft de Kamer hierover geïnformeerd bij brief van 2 november 2016. Deze brief vindt u [hier](#).

Arrest Alimanovic

Migrerende EU-burgers, met verblijfsrecht, die korter dan één jaar in de gastlidstaat gewerkt hebben en zich in een toestand van onvrijwillige werkloosheid bevinden, behouden gedurende zes

maanden de status van werknemer of zelfstandige. Hiervoor moeten ze zich wel als werkzoekende inschrijven. Hij mag dan niet uit de gastlidstaat worden verwijderd, als hij kan bewijzen dat hij nog steeds werk zoekt en dat er een reële kans op werk is. Uit de burgerschapsrichtlijn (richtlijn 2004/38/EG) volgt echter dat de gastlidstaat in deze periode niet verplicht is sociale uitkeringen te verstrekken. Een individueel onderzoek naar de eventuele onredelijke belasting voor het socialebijstandstelsel van de gastlidstaat is in deze situatie dan ook niet nodig. Dit houdt in dat een gemeente in deze gevallen de bijstand zes maanden na intreden van werkloosheid zonder tussenkomst van de IND mag beëindigen. Dit kan al bij aanvang van de bijstand worden aangekondigd.

Arrest Dano

Een lidstaat moet volgens het Hof de mogelijkheid hebben om sociale uitkeringen te weigeren aan economisch niet-actieve EU-burgers, die hun recht van vrij verkeer uitoefenen met als enig doel sociale bijstand van een andere lidstaat te ontvangen, terwijl zij niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken om te voldoen aan de voorwaarden van het verblijfsrecht. Wel moet per individueel geval worden vastgesteld of iemand al dan niet voldoet aan de voorwaarde van voldoende eigen bestaansmiddelen. Een aangevraagde uitkering blijft bij die vaststelling buiten beschouwing. Dit houdt in dat in gevallen waarin EU-burgers geen werk hebben (gehad), geen werk zoeken en geen financiële middelen hebben (gehad) de gemeente na eigen onderzoek hiernaar de bijstand zonder tussenkomst van de IND kan weigeren.

Verwijtbaar werkloos

In de handreiking zal ook het begrip onvrijwillige werkloosheid uit de Burgerschapsrichtlijn 2004/38 worden uitgewerkt. Wanneer een EU-burger een werkverleden in Nederland heeft en onvrijwillig werkloos is, behoudt hij de status van werknemer of zelfstandige. Bij een werkverleden korter dan één jaar behoudt hij deze status zes maanden. Bij een werkverleden langer dan één jaar behoudt hij de status voor onbepaalde tijd. Er is geen sprake van onvrijwillige werkloosheid, wanneer de gemeente (in het kader van de Participatiewet, IOAW of IOAZ), of het UWV (in het kader van de WW, WIA of IOW) de zwaarst mogelijke maatregel (resulterend in afwijzing/beëindiging of 100% verlaging van de uitkering) oplegt, omdat de werknemer te verwijten valt dat hij werkloos is geworden, of werkloos is en blijft. We spreken in dit geval van verwijtbare werkloosheid. Dit leidt ertoe dat een EU-burger de status van werknemer of zelfstandige verliest. Vervolgens kan het beroep op bijstand gevolgen hebben voor het verblijfsrecht. Een dergelijk geval dient gemeld te worden bij de IND.

In januari 2017 zal in overleg met gemeenten de handreiking en het meldingsformulier aan de IND worden vormgegeven. Ook wordt gewerkt aan de mogelijkheden voor verdere stroomlijning van de procedure.

Bijlage 1- Experimenten met de Participatiewet (par. 2)

Het Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet⁵ (AMvB) zal na inwerkingtreding mogelijk maken dat gemeenten kunnen experimenteren met de Participatiewet, met als doel om te onderzoeken wat het beste werkt om uitstroom naar werk te realiseren. De AMvB ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Ik streef ernaar dat het besluit en de bijhorende ministeriële regeling 1 maart 2017 inwerking treden, onder voorbehoud van het advies van de Raad van State. De AMvB schrijft voor dat gemeenten worden aangewezen op basis van een schriftelijk verzoek, waarin onder meer een plan van aanpak en een wetenschappelijk onderbouwde analyse en opzet is opgenomen. Het onderzoeksvoorstel zal getoetst worden aan het wetenschappelijk beoordelingskader⁶.

Waarmee kunnen gemeenten experimenteren?

Er kan geëxperimenteerd worden met een gedeeltelijke vrijlating van inkomsten uit arbeid van 50% van de inkomsten gedurende 24 maanden. De maximale vrijlating is €199 per maand voor alleenstaanden en €142 voor gehuwden gezamenlijk. Daarnaast, en geheel los daarvan, kan geëxperimenteerd worden met het tijdelijk loslaten en juist intensiveren van de arbeids- en re-integratieverplichtingen, waarmee het hele spectrum van verplichtingen kan worden onderzocht. In alle experimenten dient er een controlegroep te zijn van deelnemers aan het experiment en een referentiegroep van bijstandsgerechtigden die zich niet aanmelden voor het experiment. Ik verwijs u graag naar het ontwerpbesluit en de toelichting voor de nadere uitleg over deze onderzoeksgroepen en bijhorende bepalingen.

Maximale deelname

Maximaal 25 gemeenten (tot maximaal 4% van de bijstandspopulatie) kunnen deelnemen. Het maximum van 4% gaat over alle deelnemers aan de experimenten, inclusief de controlegroep en exclusief de referentiegroep.

Selectie van gemeenten

Het ontwerpbesluit stelt dat er nadere regels komen over de wijze van selectie om gemeenten aan te wijzen. Momenteel werk ik aan het ontwerp van een ministeriële regeling. Onder voorbehoud van het definitieve besluit - mede afhankelijk het advies van de Raad van State - informeer ik u over de uitgangspunten die ik wil hanteren bij het aanmeld- en selectieproces. De vier initiatiefgemeenten Groningen, Tilburg, Utrecht en Wageningen krijgen voorrang. Voor de overige gemeenten geldt de volgorde van binnenkomst bij de toewijzing, tot het maximum is bereikt. Gemeenten kunnen samenwerken en één gezamenlijk verzoek indienen.

Financiering en vangnetuitkering

De kosten voor het experiment, zowel de uitvoeringskosten als de (extra) uitkeringslasten, worden gedragen door de gemeente die een aanvraag indient die geaccepteerd wordt. SZW vraagt en financiert ZonMw voor de beoordeling van de onderzoeksvoorstellen en voor het monitoren van de onderzoeken en het clusteren van onderzoeksresultaten na afloop van de experimenten. Het recht op een vangnetuitkering hangt onder meer af van de hoogte van het tekort (over 2016: groter dan 5% van het Pw-budget of meer dan €30 per inwoner) en de vraag of bestedingen rechtmatig zijn. Indien de experimenten conform de AMvB worden uitgevoerd zijn de daarmee verband houdende bestedingen rechtmatig en verandert dat niets voor het recht op een vangnetuitkering.

Inwerkingtreding

Conform het ontwerpbesluit kunnen gemeenten maximaal twee jaar van de wet afwijken ten behoeve van experimenten. Die twee jaar vallen binnen een periode van drie jaar vanaf inwerkingtreding van het besluit. Het is daarom van belang om in overleg met gemeenten een werkbare datum voor inwerkingtreding af te spreken.

---

⁵ Kamerstukken II 2016/2017, 34352, nr. 39; deze vindt u [hier](#).

⁶ www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2016/09/30/beoordelingskader-experimenten/Beoordelingskader+voor+onderzoek+gericht+op+de+evaluatie+van+experimenten+binnen+de+Participatiewet+300916.pdf

Op 14 november jl. heeft SZW een informatiebijeenkomst georganiseerd voor gemeenten die geïnteresseerd zijn in de experimenten. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over wanneer inwerkingtreding gewenst is. De vaststelling van een datum voor inwerkingtreding van het besluit en de regeling is afhankelijk van het advies van de Raad van State, maar het is mijn streven dit op 1 maart 2017 te laten geschieden. Zodra beide stukken gereed zijn, zullen ze zo spoedig mogelijk, naar ik hoop begin 2017, worden gepubliceerd.

Het ministerie van SZW gaat in navolging van de informatiebijeenkomst in 2017 nogmaals geïnteresseerde gemeenten voorlichten over de mogelijkheden op grond van het besluit, de regeling en het wetenschappelijk kader. Indien u geïnteresseerd bent in de volgende informatiebijeenkomst kunt u dat doorgeven via verzamelbrief@minszw.nl.